

1577

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

108566 / Schildkraut Velvel

כינוס ילדים. כ"ו נסלו תשל"ו

ילדים היום סובלים מבלבול וייסורי נפש, כי מושכים אותם לכיוון
הפוך מזה שאליו מושכת הנפש האלוהית / **התוועדות עם הרבי**
הפרשה בפנימיות התורה: הסודות מאחורי ברכות "וייתן לך" וחפירת
הבארות של אברהם ויצחק / **שיעור בלקוטי שיחות, אור וחיות**

ב כל מוצאי שבת אנחנו אומרים את פסוקי ברכות "וייתן לך" מהפרשה. בשיעור בלקוטי שיחות, אנחנו שואלים מהי בעצם ברכת השם ומהי הדרך להשיג אותה.

במדור ההתוועדות, אנחנו עוסקים בנושא החינוך. הרבי מדבר על התופעה של 'פיצול אישיות', בלבול וייסורי נפש שנגרמים לילדים, כמו "ויתרוצצו" מהפרשה שלנו. זה נובע מכך שמחנכים את הילדים בכיוון הפוך מזה שאליו מושכת הנפש האלוקית. ההורים מתחילים את החינוך בייעוץ עם פסיכולוגים, עם "ויטמינים" ומשחקי כדור, ובחינוך 'לעשות כסף'. הגיע הזמן, הרבי אומר, להתחיל את חינוך הילדים מהעיקר - התורה, הנפש האלוקית והיהדות.

במאמר ב"אור וחיות", אנחנו לומדים באורה של פנימיות התורה את סיפור חפירת הבארות. מדוע הפלשתים סתמו את הבארות שאברהם חפר? למה יצחק חפר אותם מחדש? ואיך הפלשתים לא סתמו אותם שוב? - כל השאלות האלה מתבהרות כהוראת דרך בעבודת השם.

03 לפני שמחנכים את הילדים שיוכלו 'להסתדר בחיים', צריך לחנך אותם על מהות החיים. אף פעם לא היו אצל ילדים ייסורי הנפש כמו מאז שהתחילה שיטת החינוך שצריכים לגדל את הילדים עם "ויטמינים", משחקי כדור (פוטבול ובייסבול) וכן הלאה - בעוד החינוך לתורה וליהדות הוא רק עניין שולי. הגיע הזמן להתחיל את החינוך דווקא מהיהדות •

התוועדות עם הרבי

04 הברכות אותן מרעיף יצחק על ראשו של יעקב המחופש לאחיו עשיו, הן ברכות נצחיות המלוות אותנו עד היום. התבוננות בתוכן של ברכות אלו תגלה לנו מהו הנושא לברכת השם •

שיעור בלקוטי שיחות

11 לפעמים אנחנו חווים את החיים הרוחניים שלנו כמו רכבת הרים פראית - עליות תלולות, ירידות מסוכנות ועיקולים מכחידים. נדמה שיש לנו איזו בעיה יסודית של אי-יציבות, חוסר יכולת להתמיד ולהצליח. קורה אפילו שאנחנו חשים 'על הגובה' ברוחניות, בהתעלות והתרוממות רוח של אהבת אלוקים - אבל ברגע אחד הכול נמוג ונעלם, ומשם אנחנו נופלים לאיזו ריקנות פנימית, למצב רוח של פורקן ורצון לזרוק הכול. זו בעיה אקוטית עבור כל עובד אלוקים, ואנחנו משתוקקים למצוא לה פתרון. מאיפה זה בא? ואיך מטפלים במחלה הזו? - במאמר "ואלה תולדות" מ'תורת חיים" של אדמו"ר האמצעי, נלמד על הגנים היהודיים שזורמים בדמנו, ירושה מאבותינו הקדושים, נוהה את מפת הבעיות ונלמד איך לנצח את השיטה •

אור וחיות

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת - 15 • ווארט חסידות - 16 • לוח חב"ד - 18
שניים מקרא - 21 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרנוב
עורך: שלום בלוי
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
1577 • ISSN 7474-0793 • 6084000

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

חינוך לא מתחיל בהתייעצות עם הפסיכולוג באילו משחקים לתת לילד לשחק...

(מהתוועדות י"ט כסלו תשכ"ו – תורת מנחם, כרך מה, עמוד 235)

הסדר כאן במדינה הוא שקודם כל צריכים לחנך ולגדל את הילד באופן שיוכל 'להסתדר בחיים'. זאת בהתאם לפירוש הפשוט ב"מורה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת", שיש לאדם להודות על עצם היותו חי.

אך תורת החסידות שוללת זאת. אומנם החיים הם מתנה מהקדוש ברוך הוא וצריכים להודות על זה, אבל יהודי צריך לרצות בחיים **יהודיים**. כל יהודי הוא בן מלך, ורצונו הוא בחיים הראויים לשמם, שתהיה לו שייכות עם אביו המלך. ואם אביו המלך מעניק לו חיים, אבל שולח אותו ל"רפת" יחד עם "בהמה", חס ושלום - הוא אינו חפץ בחיים כאלו.

וכיוון שכן, הרי עוד לפני שמגדלים ילד שיוכל 'להסתדר בחיים', צריך לברר תחילה מהי **מהות החיים**: אם יהיו חיים הראויים לשמם - הרי אדרבה ואדרבה; ואם לאו, חס ושלום - הרי אחר כך יבוא הילד בעצמו בטענה ותביעה [אל ההורים שגידלו וחינכו אותו]: לשם מה?...

ואם רוצים שהילד יגדל באופן של "רוח בני האדם העולה היא למעלה", שיהיה לא רק "החזרת בי נשמה" אלא "החזרת בי נשמת", נשמה של יהודי - זה צריך להתחיל כבר בהיותו קטן. עליו לדעת שנולד אצל אב ואם יהודים, והוא גדל ומתנהג בדרך היהדות.

ואילו כשמחנכים מישהו לחיות ב"רפת", רחמנא ליצלק, יש מקום לשאלה אם עליו לומר "מורה אני" או לא...

אף פעם לא היו אצל ילדים ייסורי הנפש כאלו, השם ישמור, כמו מאז שהתחילה שיטת החינוך שצריכים לגדל את הילדים עם "ויטמינים", משחקי כדור (פוטבול ובייסבול) וכן הלאה, ורק בזמנים הפנויים מאכילה ושתייה ומשחק יספרו לו אודות תורת משה, כעניין שולי - בטענה שהוא רק בן שלוש, ארבע או חמש, ועדיין לא הגיע הזמן של שישה חודשים לפני הבר-מצווה...

בין אם אביו ואימו רוצים בכך ובין אם לא, לילד מצד עצמו יש נשמה, "נפש השנית בישראל" שהיא "חלק אלוהי ממעל ממש". והנפש האלוהית מושכת אותו ל"נשמת", ואילו ההורים מושכים אותו ל"החזרת בי נשמה" סתם, ובלבד ש"יעשה חיים". שיעשה דולר, ומה טוב עשרה דולר, ועוד יותר טוב אלף דולר, ואם ירוויח פי כמה וכמה עוד יכניסו אותו לספרים שבהם מציינים את כל המי ומי.

וכתוצאה מזה נעשה אצל הילד מצב של "ויתרוצצו [הבנים בקרבה]", של משיכה לשני כיוונים הפוכים, וזה מביא אותו לייסורי נפש.

הגיע הזמן לבוא לידי הכרה שצריך לחשב איך מובילים את הבית ואת הסביבה, והחשבון הראשון הוא - לא "לעשות חיים" ואחר כך להוסיף לזה 'הידור' שהחיים יהיו גם חיים יהודיים, אלא ההתחלה צריכה להיות מהעיקר, מהיהדות, ועל ידי זה החיים יהיו ראויים לשמם.

ואז משתנה אופן החינוך מעיקרו:

החינוך לא מתחיל בהתייעצות עם הרופא איזו פורמולה לתת לתינוק, ואחר כך להתייעץ עם הפסיכולוג באילו משחקים צריך לשחק כדי שלא יסבול מ"פיצול אישיות". ההתחלה היא בכניסת הנפש הקדושה ובחיוזק השפעתה על הילד. ובזה יכולים ההורים לסייע, שלא יפנקו את הילד בכל מיני ויטמינים, משחקים, שירים וריקודים, ורק בין ריקוד לריקוד ילמדו אותו אל"ף בי"ת ו"מורה אני". אל מיד כשמתעורר משנתו צריך להתחיל את העניין של "מורה אני".

ואז גדל ילד בריא - כיוון שהן נשמתו מושכת אותו למעלה, והן אביו ואימו עוזרים לו להיות נמשך למעלה, בהתאם לטבעו בתור יהודי.

"וייתן לך"

רגע השיא של פרשת השבוע שלנו הוא מעמד הענקת הברכות של יצחק אבינו לבנו יעקב, המחופש לעשיו אחיו:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו: גֵּשָׁה נָא וְשָׁקָה לִי בִּנְיָ.
וַיֵּשֶׁב וַיִּשָּׁק לוֹ וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּנֵדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר: רְאֵה רִיחַ בְּנִי כְרִיחַ
שָׂדֶה אֲשֶׁר בָּרַכְהוּ ה'.

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנִּי הָאָרֶץ וְרֵב דָּגָן וְתִירָשׁ.
יַעֲבֹדֶךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֲמִים. הִוָּה גִּבּוֹר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ
בְּנֵי אֲמֹךְ. אֲרִיךְ אֲרוּר וּמְבָרֵךְ בְּרוּךְ.

בכל פעם זה מרגש מחדש לקרוא את הפסוקים. מעבר לדרמה האנושית והמשפחתית, אנחנו כהורים של-ילדינו וכבנים-של-הורינו יכולים לחוש הזדהות עם הרגש העמוק הזה שבו אנו מברכים את הילדים או מתברכים מההורים מעומק הלב.

לא פחות מכך, גם בינינו לבין עצמנו הברכה היא משהו שאנו נכספים ומשתוקקים לו. קשה להגדיר מהי הברכה, אבל כולנו היינו רוצים להיות 'מבורכים' משמיים, לזכות לקבל את הברכות והשפע מלמעלה באופן שגור.

מכל הברכות, יש משהו מיוחד בברכת "וייתן לך". יש בה מילים שמדברות בעד עצמן, ומבטאות כמו מעיין ברכות שנפרץ, זרם של אנרגיה טובה שעוברת מהאב לבנו. ובחסידות מוסבר שברכת יצחק כוללת בתוכה שפע של ברכות לכל התחומים, "מטל השמיים ומשמני הארץ", ברוחניות ובגשמיות, משיא השיאים הרוחניים ועד לצורכי היומיום.

וכמו בכל סיפורי האבות הקדושים, גם כאן זהו לא סתם סיפור על אבא ובן, אלא מעמד שחי וממשיך להשפיע, ומייצג גם את הברכות שמרעיף עלינו אבינו שבשמיים. יצחק לא רק איחל לבנו את כל הטוב שבעולם, כמו שאנחנו מאחלים ומייחלים לטוב, אלא כמו שצדיק אמיתי מברך - הוא העניק ברכה, ובמילותיו מסר את השפע והברכה ליעקב ובעצם לכולנו.

ואכן, בחסידות מוסבר שיעקב אבינו שמרכין את ראשו ומקבל את ברכות אביו, מייצג את כל הנשמות של עם ישראל בכל הדורות. כך שיצחק אבינו בברכתו למעשה מעניק את הברכות לנו, לכולנו כאחד ולכל אחד כפרט, וברכות אלו מלוות אותנו ונותנות לנו את הכוח הרוחני וגם הפיזי.

אלא שכשמבינים על אילו ברכות גדולות מדובר, נשאלת שאלה פשוטה וחזקה: איך זה יכול להיות שיצחק אבינו תכנן לתת את האוצר האינוסופי הזה לעשיו הרשע?!

הפרשנים עוסקים בשאלה הזו, ומציעים לה כמה הסברים. חלקם אומרים שיצחק התכוון לברך את שני בניו, ורצה רק לברך קודם את עשיו משום שהוא היה הבן הבכור. יש שמסבירים

1. בראשית, כז, כו-כט.

שויעור בלקוטי שיחות

ברכה להיים

הברכות אותן מרעיף יצחק על ראשו של יעקב המחופש לאחיו עשיו, הן ברכות נצחיות המלוות אותנו עד היום. התבוננות בתוכן של ברכות אלו תגלה לנו מהו הנתיב לברכת השם.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק י, שיחה שנייה לכרשת תולדות

לקוטי שיחות
על פרשיות השבוע. חנים ומונחים
צוות העורכים:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ
סניאורסאהן
מלובאוויטש
ספר ראשון - כך ראשון
בראשית

ולהתקרב יותר אל הקדוש ברוך הוא.
איזו משתי הדרכים היא זו שמובילה אל
הברכות האלוקות? - הבה ונבחן את הדברים
לעומק ונגלה תובנות חדשות ומפתיעות.

ברכות לצדיק

נתחיל בדרך הצדיקים:

**הצדיק הולך בדרך ישרה, ועובד את הוי'
בענייני תורה ומצוות, כפי שניתנו ונשפּעו
מלמעלה,**

**והוא כלי הראוי לקבל כל ההשפעות
העליונות שעל ידי תורה ומצוות.**

כולנו שואפים שתחול על ראשנו ברכת השם.
בעסקים, בחינוך הילדים, בזוגיות ובכל תחומי
החיים. אבל האם זו מתנת חנם? האם הברכה
הזו היא סוג של שיקוי קסמים שנותן לנו כוח על
ומציל אותנו מכל הצרות, או נגיעה של מזל כמו
זכייה בלוטו שמסדרת לנו את החיים?

התשובה היא: בהחלט לא. ברכת השם היא חלק
מעבודת השם, ותלויה בהתנהגות שלנו. צריך
להתפלל, לבקש סייעתא דשמיא, וגם סגולות
שיש להן מקור בספרים הקדושים יכולות לסייע
בקבלת הברכות משמיים. אבל בעיקרו של דבר,
ברכת שמיים היא כוחות מיוחדים שהשם נותן
לנו אם אנחנו ראויים להם ומתכוונים להשתמש
בהם למטרה שלשמה נותנים לנו אותם.

את זה אנחנו יכולים להבין בעצמנו, שהצדיק
ראוי לברכת השם הרבה יותר מאשר מי שאיננו
כזה. השאלה היא מדוע. הנטייה הראשונית
שלנו היא לחשוב על זה כעל מערכת תגמולים
ותמריצים, סוג של יחסי "קח ותן". הצדיק עושה
מה שהשם רוצה, ולכן בתמורה הוא מקבל ברכות
ושפע מלמעלה.

אבל החסידות מלמדת אותנו משהו אחר
לגמרי: הגשמיות והרוחניות של יהודי אינן תחומי
חיים נפרדים. הם עובדים יחד, בסנכרון מושלם.
הרוחניות מביאה את הברכה והשפע בגשמיות,
והגשמיות היא זו שמאפשרת את הרוחניות.

הקדוש ברוך הוא הועיד לנו כאן משימה
בעולם. וכדי שנוכל לבצע אותה בהצלחה, הוא
גם נותן לנו את הברכות כצידה לדרך, ונותן לנו
את כל הכוחות והכלים שיאפשרו לנו למלא
את תפקידנו במילוי השליחות. מי שעושה את
שליחותו ומקיים את רצון השם, מקבל מלמעלה

שיצחק רצה לברך דווקא את עשיו, פשוט משום
שאהב אותו יותר או כי ידע שיעקב לא זקוק בכלל
לברכה, בהיותו הבן המועדף באמת וממשיך
השושלת. מפרשים אחרים כתבו שיצחק ביקש
לברך את עשיו רק בשפע גשמי וחומרי, בעוד
העליונות הרוחנית וברכות הקדושה יישארו
באופן בלעדי ליעקב².

כאן בשיחה הרבי מלמד אותנו הסבר מקורי
ועמוק, שגם הופך את הסיפור כולו לרלבנטי
עבורנו לחיים עצמם.

צדיקים ובעלי תשובה

כדי להבין את מהותה של הברכה האלוקית,
עלינו להכיר שני מושגי יסוד בעבודת השם על
פי דרך החסידות: **"צדיקים"** ו**"בעלי תשובה"**.
המושגים האלה מוכרים לכולם, אך בחסידות
הם מייצגים שתי דרכים או שני מסלולים שונים
בעבודת השם, שכל אחד מאיתנו יכול למצוא את
עצמו בהם, אם בזמנים ובמצבים שונים או אפילו
במקביל.

צדיק אמיתי הוא יהודי שאין לו בכלל יצר הרע,
שכל חייו הם קדושה וכל שאיפותיו הן לעשות
את רצון השם. אך בצורה כללית יותר, "צדיק"
הוא יהודי שסדר היום שלו מתנהל סביב עבודת
השם. הוא קם בבוקר ומתחיל בתפילה, לומד
בקביעות עתים לתורה, עושה את המצוות מתוך
יראת שמיים, ומנהל שגרת חיים יהודית מלאה
'לפי הספר'. אפשר לומר שאצלו הכול צפוי וידוע
מראש, בכל מה שקשור לחיי הרוח.

ויש "בעל תשובה". בעל תשובה במובן הפשוט
הוא יהודי שחטא, או בצורה קיצונית יותר: יהודי
שפרק עול מלכות שמיים וחי חיים שאין בהם
יראת שמיים, והחליט לעשות שינוי בחייו ולחזור
בתשובה. את התופעה הזו כולנו מכירים ויודעים
לשייך אותה לתשובה וחזרה אל השם.

אך גם בכל אחד מאיתנו, גם במי שמקפיד
על שמירת המצוות ומנהל אורח חיים יהודי,
יש מצבים ורגעים של 'בעל תשובה'. כל אחד
ברמתו ובהתאם לנסיבות חייו ומשבריהם, נקלע
להתמודדויות רוחניות. בכל יום בחיים אנחנו
עומדים בפני דילמות שמאלצות אותנו להכריע
ולבחור האם לעשות את המעשה הנכון על פי
רצון השם, לגבור על יצרים ותאוות, להרגיש
חוסר רוחני עמוק מהמצב הקיים ורצון לתקן

2. ראה רמב"ן, ספורנו, אור החיים, רד"ק ועוד על הפסוקים.

שנתן ועוד ייתן, ומשם רץ לבית הכנסת להתפלל ולבקש הלאה. נושא התפילה הוא לא רק הפרנסה והבריאות, אלא גם בקשה מהשם שייתן לנו את האפשרות להמשיך ולהתקדם בביצוע השליחות בעולם, שייתן לנו את הכוחות הרוחניים לעשות ולהצליח. "אל תביאני לידי ניסיון", "ודבקנו ביצר טוב ובמעשים טובים", וכן הלאה.

כי הכול חלק מאותו מעגל חיים. עבודת השם מקיפה את כל סדר היום ואת כל שגרת החיים, ולכן גם הברכות ברוחניות ובגשמיות הן חלק מאותו סיפור. כל בקשה מהשם היא בקשה שייתן לנו עוד אפשרות ועוד הזדמנות לקיים מצווה. להתפרנס בהרחבה כדי לתת צדקה, להיות בריאים כדי שנוכל להתרכז בחינוך הילדים וכן הלאה.

אלה יחסים הדדיים: ההצלחה בביצוע המשימה תלויה בסייעתא דשמיא, ומצד שני הברכה מגיעה רק למי שאכן משקיע בעבודת השם ועושה את עצמו "כלי" לשפע האלוף. רק אז החיים מבורכים בברכתו של הקדוש ברוך הוא.

האם זה אומר שמי שלא מצליח להתנהג בדיוק לפי ההוראות, לא יכול להיכנס גם הוא למעגל הברכה ולזכות בשפע משמיים? - כאן אנחנו צריכים לפנות לנתיב השני, של "בעלי התשובה". ניכנס לעומק הדברים כדי לבחון מה המקור שממנו שואב בעל התשובה את הכוחות לעשות את השינויים בחייו, ובסופו של המהלך נחזור לנושא הברכה ונצא עם מסקנה לא מובנת מאליה בכלל.

מסלולים חדשים

נקרא תחילה את הדברים בלשוננו של הרבי:

הבעל תשובה, עבודתו היא שמהפך את הזדונות ליכוניות?

דהיינו שהוא עובד את הוי' באופן דאתהפכא, להפוך העניינים שיהיו לא כפי שניתנו מלמעלה?

לפי הסדר המסודר בעבודת הברורים, אי אפשר לברר ולהעלות את הדברים שהן משלוש קליפות הטמאות לגמרי, כי אם לדחותם בדרך דחייה? אבל על ידי העבודה בכוח עצמו דתשובה, מברר ומעלה גם את הזדונות, עד שנעשו זכויות?

גם את כל התנאים הרוחניים והחומריים שיאפשרו לו להמשיך ולהתקדם עד להשלמת המשימה.

זה נקרא "להיות כלי". מלמעלה מוכנים למסור את הברכות ולהעניק את השפע, אנחנו אלה שצריכים להיות ראויים לכך, להיות 'כלי מתאים לקבל את כל זה.

זה נותן לנו משמעות חדשה ונפלאה בסדר היום היהודי הקבוע, ש'על הבוקר' מתחיל בתפילה:

תחילתה של עבודת היום הוא "מודה אני לפניך [מלך חי וקים] - שעניינה הודאה על ההשפעה מלמעלה, "שהחזרת בי נשמותי בחמלה".

וגם אחר כך, הרי תכף ומיד הוא מתפלל תפילתו. דהיינו שמבקש מהקדוש ברוך הוא שישפיע לו כל הברכות וההשפעות מלמעלה. ומכיוון שהוא מברך עליהן בשם ומלכות, בוודאי שהקדוש ברוך הוא ממלא בקשתו ומשפיען לו?.

הרי שראשיתה של עבודת היום שלו שייכת לקבלת ההשפעות מלמעלה, ואין בזה עדיין עבודתו בכוח עצמו. אומנם לאחר זה מתחלת העבודה בכוח עצמו, בלימוד התורה וקיום המצוות.

התובנה הזו משנה את כל המבט שלנו על סדר היום היהודי. זה לא שאנחנו קמים בבוקר, ויש לנו כמה חובות יהודיות בסיסיות שאנחנו צריכים לסמן עליהן וי כדי להתחיל את היום, ואחר כך 'משתחררים' לעבודה ולחיים עצמם.

החיים כולם הם מערכת יחסים עם הקדוש ברוך הוא, וזה בא לידי ביטוי גם בסדר היום. יהודי קם בבוקר כדי לעבוד את הקדוש ברוך הוא, ללמוד תורה ולקיים מצוות. כבר כשהוא פותח את העיניים, הוא מודה לקדוש ברוך הוא על מה

א. כמבואר באגה"ת (פי"א).

ב. יומא פו, ב. וראה תניא פ"ו.

ג. להעיר ממרו"ל (סנה' נט, ב. תקו"ז תמ"א) "אין דבר טמא יורד מן השמים"; (ב"ר פנ"א, ג) "אין דבר רע יורד מלמעלה".

ד. ראה לקו"ת פקודי (ד, רע"א).

ה. וכן ע"י הנסיונות (ראה ד"ה אחרי בסו"ס סהמ"צ להצ"צ).

ו. ויומק עפ"י מרו"ל (ברכות לג, ב) "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" - ועבודת בע"ת היא בעיקר בקו היראה.

חסידית כדי להתרומם.

את ההבדל הזה בין צדיקים לבעלי תשובה אפשר להמחיש בעזרת משל פשוט. מצד אחד, ילד מבית טוב ומבוסס, שמעולם לא ידע מחסור וקיבל חינוך מושלם, השיג ציונים מעולים ונהיה בסוף עורך דין מצליח. ומצד שני, ילד שגדל בשכונת מצוקה ובעוני, בבית לא מתפקד, ומגיל צעיר נשר מהלימודים כדי לעזור לפרנס את המשפחה - וכנגד כל הסיכויים, הוא סלל לעצמו את הדרך אל ההצלחה.

אצל הילד הראשון, הכול היה 'כתוב מראש'. הילד הזה ייחנה מחיים טובים, אבל לא ישנה את העולם. הילד השני יגיע הרבה יותר רחוק, כי הוא מהסוג של מחוללי המהפכות.

דוגמה נוספת אפשר למצוא בשני טיפוסים של תלמידים. יש תלמידים טובים שכל מורה היה רוצה בכיתה. הם ממושמעים, צייתנים ומשתפים פעולה עם המורה. ויש ילדים מאתגרים, שלא מוכנים לקבל שום דבר כמובן מאליו. מורה אמיתי לחיים, שרוצה באמת להשפיע ולגדל את הדור הבא שיציע את העולם קדימה - יזהה את הפוטנציאל העצום דווקא בילד השני, שיש לו את הכוח לפרוץ גבולות.

בעל התשובה הוא בהגדרה פורץ גבולות ושובר מוסכמות. מדהים לחשוב על זה, אבל הכוונה היא שהוא שובר את כל הכללים **בעבודת השם!** הוא "הופך את העניינים שיהיו לא כפי שניתנו מלמעלה". הוא לא משאיר את המציאות כמו שהיא, אלא משנה אותה מהיסוד.

בעודו נער צעיר, חלם פעם אדמו"ר האמצעי, בנו חביבו של אדמו"ר הזקן, חלום שהטריד את שלוותו.

בחלומו הוא ראה שתי דמויות אותן לא הכיר, הולכים על שפת נהר. הנמוך מבין השניים הורה לגבוה לחצות את הנהר ברפסודה, אך מי הנהר סערו ושצפו והרטיבו את האיש הגבוה, עד שהאיש הנמוך הורה לו לרדת מהרפסודה.

לאחר מכן ראה אדמו"ר האמצעי בחלום את אביו, אדמו"ר הזקן, משלב ידיים בחיבוק עם שתי הדמויות, כשבמרכז נמצא האיש הנמוך, לשמאלו האיש הגבוה ולימינו אדמו"ר הזקן, ושלושתם החלו צועדים לכיוון נהר אחר, שהיה רחב ביותר

הצדיק עושה כל מה שנדרש ממנו, אבל יש בדרך הזו חסרון אחד משמעותי: הוא לא יוצר שום דבר חדש. הוא נותן בדיוק כמו שהוא מקבל. הכוחות שהקדוש ברוך הוא מעניק לו, משמשים אותו להמשיך באותה דרך קבועה וידועה, בדיוק לפי המסלול המתוכנן מראש.

אך בעל התשובה במהותו הוא פורץ דרך. נחשוב על בעל תשובה במשמעות הפשוטה של המושג, יהודי שלא חי אורח חיים דתי, וחזר בתשובה. זה אדם שהלך נגד מסלול החיים הטבעי והצפוי, ובכוחות אדירים עשה שינוי אמיתי וחולל מהפך.

בחסידות מוסבר שבעל התשובה מחולל מהפך לא רק בחייו האישיים, אלא בחיים הרוחניים עצמם ובהשפעה הרוחנית על העולם. רק בעל תשובה יכול להפוך "דונות" ל"זכויות", לתקן ולהעלות לקדושה את הכוחות והיסודות השליליים. את מה שהצדיקים לא יכולים להתקרב אליו, הוא יכול להביא אל השם. למה הכוונה?

בחסידות מבואר שיש דברים שאפשר לקדש, ויש כאלה שלא. כאשר אנחנו אוכלים לשם שמים, או כשאנחנו מפרישים מעשר לצדקה מהמשכורת - העלינו לקדושה את הכסף בארנקנו ואת המזון שבצלחתנו. אבל יש דברים שמקבלים חיים מ"שלוש קליפות הטמאות לגמרי", מכוחות הטומאה שרחוקים מאלוקות ואותם צריך רק לשבור ולבטל. לדוגמה, בשר וחלב שהתערבו צריך לזרוק לפח, וכסף שהגיע בגניבה אסור להשתמש בו ולתרום ממנו לצדקה.

החלוקה הברורה הזו בין שחור ללבן היא הקו המנחה בעבודת הצדיקים. כשצועדים בדרך המלך של הצדיקים, אין מקום לסטות. יש דברים שאפשר להשתמש בהם לעבודת השם, ויש דברים שצריך רק להתרחק מהם.

אך יהודי שהיה 'בעולם ההוא', שעבר עבירות חמורות ואחר כך חזר בתשובה, יכול 'לפרוץ את הגבולות'. לו יש כוח מיוחד לנצל לעבודת השם אפילו את אותם דברים אסורים. אם בעבר הוא היה מבלה בליל שבת עם כל האנרגיות היום הוא משקיע את אותן התלהבות וחיוניות בשבת חסידית - הוא לומד רעיון על הפרשה לפני קבלת שבת, יושב עם הילדים סביב שולחן השבת ושר ניגונים, מגיע לשיעור חסידות בבוקר לפני התפילה ואחרי התפילה נשאר להתוועדות

ומעשיו כפי שהם עד עתה אינם כדבעי ומוכרח לשנותם, זאת אומרת, לבטל את מציאותו וציורו הקודם, בכדי להתחיל עבודה חדשה.

אומנם, מובן שתכלית המרירות והתשובה היא בכדי שעל ידי זה יתעלה אחר כך בעבודתו בקיום התורה והמצוות בפועל ממש, ביתר זהירות ובתוספת חיות.

(דהרי אפשר להיות שיתמרמר באמת על הנהגתו הקודמת, ויתעורר בתשובה אמיתית, ואף על פי כן יישאר גם להבא במצבו הקדום בנוגע לעבודתו בתורה ומצוות, יהיה גם אחר כך מושקע בענייני משא ומתן וכו' כמקודם.

ועל דרך זה אפשר להיות גם במי שהתשובה שלו היא בדרגה נעלית, שלאחרי ההתעוררות כו', עבודתו בתורה ומצוות תהיה כבעבר, מבלי שתורגש תנועת התשובה).

[ו] בכדי שתוצאות התשובה תהיינה כדבעי, צריכה להיות התשובה באופן הנעלה והמתאים לתכליתה, היינו שגם במרירות ובתשובתו תורגש כוונתה ותכליתה בקיום התורה והמצוות להבא¹.

הרגש הבסיסי שעומד מאחורי התשובה הוא שברון הלב, המרירות, חוסר הנחת מהמצב הקיים ומהכיוון שאליו הולכים הדברים. הסיבה שגורמת לאדם להחליט לקחת את עצמו בידיים ולשנות את מסלול חייו, זו התחושה שהמציאות טופחת לו על הפנים והוא מבין שככה אי אפשר עוד להמשיך.

זה יכול לקרות כשאדם מגיע לשפל בנסיבות החיים או במצב הרוחני, אבל זה לא מחייב. ההכרה הזו ש"המצב לא בסדר", יכולה לתפוס אותי ולהכות בי גם כשבאופן כללי אני פחות או יותר נמצא בנתיב הנכון ברוחניות. גם לנו זה קורה, שאנחנו עומדים פתאום ומבינים שמשהו לא עובד כמו שבאמת צריך לעבוד, שלמרות הכול אנחנו עדיין רחוקים מקרבת השם.

ז. לשון הכתוב ירמ' ב, ט.

ח. ע"ד המבואר (ראה לקו"ש ח"ג ע' 990) בענין "נכנס בשלום ויצא בשלום" (תגינה יד, ב. ירושלמי שם פ"ב ה"א) – שאפשרויות היציאה בשלום היא דוקא אם הכניסה בשלום, היינו שנוגש בהכניסה שתכליתה – היציאה.

ומימיו צבעוניים.

אז ציווה האיש הנמוך על אדמו"ר הזקן שיעלה וילך על הרפסודה, ואדמו"ר הזקן עלה והחל לשוט עליה בשלווה וברוגע.

משהקיץ משנתו, רץ אדמו"ר האמצעי לאביו מתוך אימה וחרדה, סיפר לו את המחזה, וביקש להבין את פשרו.

הסביר לו אביו אדמו"ר הזקן:

שתי דמויות ההוד שראית הן מייסדי החסידות – הבעל שם טוב הוא האיש הנמוך, והגבוה הוא המגיד ממזריטש.

הנהר העצום השני שלקראתו צעדו שלושת אבות החסידות, נוצר מדמעותיהם של בעלי התשובה שהזילו דמעות מחרטה על חטאיהם ופשעיהם, והתעוררו לשוב ולהתקרב לאבינו שבשמים בכוח האור הנשגב של החסידות. בנהר זה קיימים גוונים רבים, כי לחזרה בתשובה יש דרכים רבות ושונות.

חידושו של אדמו"ר הזקן על קודמיו היה בכך שהם התעסקו בעיקר ב'לעשות צדיקים', ואילו אדמו"ר הזקן עשה בעלי תשובה. לכן שט אדמו"ר הזקן על הרפסודה בשלווה ובנחת³.

כל אחד בעל תשובה

"בעל תשובה" הוא לא רק מי שחזר בתשובה, אימץ דרך חיים חדשה ועבר למגזר אחר. כל אחד מאיתנו זקוק לאותה "תשובה", ובכל אחד מאיתנו יש את הכוח הזה לחולל מהפך ולפרוץ דרך חדשה בעבודת השם, שלא הייתה אף פעם חלק מהנתיב המתוכנן שבו תכננו לצעוד עד ליעד.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

התשובה באה על ידי המרירות ולב נשבר, על ידי שמרגיש איך ש"רע ומר עוזבך את השם", נשבר ליבו בקרבו ומתמרמר ומתחרט על מעשיו הקודמים, ומתעורר בתשובה שלמה על העבר וקבלה טובה על להבא.

זאת אומרת, מרגיש איך שמצבו הנהגתו

3. על פי לקוטי דיבורים, ד, תשנה, ב.

ברכת התשובה

כעת נוכל לחזור לנושא הברכה:

גם עבודת הבעלי תשובה, אף שהיא בכוח עצמו, גם היא השפעה מלמעלה. הכוח להתעורר מעצמו לשוב בתשובה, ניתן מלמעלה^ט.

בהשפעה מלמעלה על ידי הברכה, יש בה גם העילוי והיתרון שפועל במושפע ומעמידו בדרגה כזו שיוכל לנצל את ההשפעה בכוח עצמו^י.

כפי שראינו, הברכות מלמעלה הן כמו ארגז כלים שמסייע למי שעולה על המסלול של עבודת השם. השפע שמורעף מהשמיים תלוי ומשולב בעבודה הרוחנית של האדם. בהמשך לכך שאלנו: האם אפשר להסיק מכך שהברכה הזו ניתנת רק ל'צדיקים', רק למי שאכן צועד בנתיב הסלול של חיי תורה ומצוות שלמים ומדויקים? האם בעלי התשובה, שמפלסים לעצמם את הדרך בעצמם, לא מבורכים ב'וייתן לך'?

כאן אנחנו מבינים את התשובה, והיא: גם אותם "בעלי תשובה", מקבלים את הברכה האלוקית ותלויים בה למחיתם הרוחנית. נכון, הם עצמאיים-כביכול ופורצי דרך, אחרת הם לא היו מסוגלים לחולל את המהפך בחייהם ולשוב אל השם - אבל גם הם זקוקים לברכה ומקבלים אותה לצורך עבודת השם בדרכם שלהם.

אם נחשוב על זה לעומק, נבין שבעצם ברכתם של בעלי התשובה היא ברכה מסוג אחר, גבוהה ועוצמתית הרבה יותר מברכת הצדיקים.

הברכה של הצדיקים כוללת שפע גשמי שנועד לעזור ליהודי להמשיך לנהל את חייו בצורה נכונה לפי התורה, וגם כוחות רוחניים שיסייעו לו במשימה. אבל אחרי הכול, אלו ברכות שניתנות במינון קבוע לצורך מסוים. בברכה הזו יש את מה שיש בה, ולא מעבר.

למעשה, אפילו צדיק גמור, כמו רב גדול או אדמו"ר חסידי, שכל ימיו מלאים בתורה וקדושה - גם אותו, משהו דוחף ומניע קדימה. וגם אצלו, זה לא בדיוק חלק וצפוי. אפילו אצל צדיק אמיתי, אחד המניעים החזקים להתעלות בעבודת השם זוהי תחושה של "משהו לא תקין", זהו אי רצון להשלים עם המצב כפי שהוא, זהו דחף עמוק לעשות יותר כדי לחוש באמת את הנשמה שלו מאירה בו.

לכן, לפחות במובנים מסוימים ובמצבים כאלה ואחרים, כל אחד מאיתנו הוא 'בעל תשובה'. משום שתשובה היא כוח מיוחד שיש ליהודי, להפסיק ללכת באותה דרך שבה הוא הלך עד היום ולמצוא לעצמו את הנתיב להתחבר אל הקדוש ברוך הוא.

הכוח המניע הזה יכול להקפיץ אותנו לגבהים חדשים ברוחניות, אבל לשם כך אנחנו צריכים להיות ערניים ולדעת להפוך את חוסר הנחת לתוכנית פעולה. כאשר מתעוררת אצלנו תחושה חמוצה ומדוכדכת של חוסר סיפוק ואי נחת מהמצב הרוחני, אנחנו צריכים לראות בזה הזדמנות. עלינו לתפוס את הרגע הזה בשתי ידיים, ולהפוך אותו למקור כוח לשינוי ולפריצה.

באופן טבעי אנחנו נוטים להמעיט בערך האמיתי של מחשבות כאלה. אנחנו הרי מכירים את עצמנו, ויודעים שחרטות כאלה וייסורי מצפון באים והולכים, ובסוף קשה מאד לחולל את השינוי בפועל. אבל זו בדיוק המשימה, לנצל את אותו רגע של הכרה של "זה לא בסדר", כדי לבנות מסלול חדש בעבודת השם.

וזהו בדיוק התשובה. תשובה זה אומר להחליט שאני בכוחות עצמי מוצא את הדרך להתחבר לקדוש ברוך הוא, שאני לא מוכן להישאר בתוך הקופסה עם אותם הרגלים ישנים וחיים רוחניים שמתנהלים על מי מנוחות. מתוך תחושה עמוקה של "צמאה", אני סולל לעצמי נתיב להגיע אל האמת ואל השם.

מה זה אומר, במילים פשוטות? אם אני מקפיד להניח בכל בוקר תפילין מהודרות, אני "צדיק"; אבל אם אני מרגיש ש'זה לא זה' ואני רוצה להתקדם עוד, אקח על עצמי לזכות עוד יהודים בהנחת תפילין. אם עד היום הקפדתי על כשרות ולא הכנסתי מאכל לא כשר לפי, אבל יש בי תחושה חזקה ש'זה לא מספיק', אקבל על עצמי לחפש מהיום את ההכשר הכי מהודר גם אם המוצרים בכשרות הזו עולים יותר.

ט. וכמ"ש (ירמ' ג, יד) "שובו בנים שובבים נאם ה'" וכמרו"ל (חגיגה טו, א) "צתה ב"ק ואמרה שובו בנים שובבים". ובכ"ז ויום ג"פ אומרת כ" (ברכות ג, סע"א) וראה לקו"ת במדבר (ו, ג), שה"ש (כד, א); שאין אדם עושה מאומה מצ"ע.

י. ע"ד תורת הבעש"ט (נדפס בקובץ מכתבים א. בסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק ע' 193. היום יום כה אלול): "החודש השביעי... הקב"ה בעצמו מברכו... ובכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה", היינו שמלבד שמברך את חודש תשרי, גם כלול בברכת הקב"ה זה שבנ"י יוכלו לברך את שאר החדשים בכח עצמם.

של עבודת הצדיקים, לא צריך את "ויתן לך" כדי להמשיך להתעלות ולשגשג בקדושה עוד ועוד. דווקא עשיו, הילד המרדן ש'לא מתנהג יפה' ולא הולך בתלם, צריך את הכוחות העצומים האלה ויש לו מה לעשות בהם כדי להיות "בעל תשובה" במובן העמוק ביותר של המילה.

ובכל זאת, הקדוש ברוך הוא סובב אחרת את הדברים, כך שיעקב הוא זה שיקבל את הברכות:

**אבל באמת, גם ברכה זו שייכת רק ליעקב.
כי גם עבודת התשובה בפנימיותה
ועצמיותה לא תיתכן אלא ביעקב^{טז}
ובבניו^{טז}.**

זה בא ללמד אותנו שעבודת התשובה איננה רק מסלול תיקון לחוטאים וילדים רעים' שהתבלבלו ושגו בדרך והגיעו למקום הלא-נכון. להיפך, גם התשובה היא חלק בלתי נפרד מעבודת השם. גם היא שייכת רק ליעקב ובניו, לנו, עובדי השם. כי גם אנחנו צריכים לקבל ברכה אלוהית וכוחות מלמעלה כדי לעבוד את השם לא רק לפי הספר ובדיוק בנתיב המוכתב מראש, אלא להיות "בעל תשובה" שפורץ דרכים חדשות ומופלאות בעבודת השם.

פעם נכנס הרבי הריי"צ לאביו, הרבי הרש"ב, במוצאי יום הכיפורים, ושאל: "מה העבודה כעת?". כלומר, כעת כאשר אנו נקיים ומטוהרים, מהי המשימה בעבודת השם?

תשובתו של הרבי הרש"ב הייתה מפתיעה: "עכשיו במיוחד צריך לעשות תשובה!"...

דווקא לאחר שיהודי 'עלה על המסלול' ביום כיפור, נדרש ממנו כעת לפרוץ דרך וליצור מסלול אישי בעבודת השם.

אך ברכת בעלי התשובה היא משהו אחר לגמרי. זוהי מתנה שהשם נותן לכל יהודי, שהיא בעצם יכולת כמו-אלוקית - לא פחות מכך. הקדוש ברוך הוא מצייד כל אחד מאיתנו בקפסולה של כוח לשעת חירום רוחנית, ואומר לנו: תשתמשו בזה בעצמכם, איך שאתם רוצים ומסוגלים. השם הוא זה שנותן לנו את עצם המסוגלות לחולל את התפנית ולשוב לאלוקות, כאשר בפועל אנחנו משתמשים בברכה האלוהית הזו בכוחות האישיים שלנו.

הכוח לתשובה

כעת נוכל להבין מדוע יצחק התכוון לתת את שפע הברכות העצום הזה דווקא לעשיו הרשע, שלכאורה רחוק במאה ושמונים מעלות מהתוכן הרוחני שלהן.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

**ובזה גם יומתק מה שרצה יצחק^{יז} לברך
את עשיו^{יז} בברכה זו ד"ויתן לך",
כי רצה להמשיך עליו^{יז} את הכח לתשובה^{יז}.
אבל יעקב, שהוא איש תם - הרי עבודת
הצדיקים עבודתו!**

יצחק ידע שהברכות הללו אינן רק מעיין נובע אינסופי של ברכות לכל דרך בעבודת השם, אלא הרבה יותר מזה: הברכות הללו גם מכילות כוחות אדירים שמאפשרים לכל אחד מאיתנו לייצר ולפרוץ לעצמו דרכים חדשות לגמרי בעבודת השם.

יצחק חשב שלא כדאי 'לבזבז' את הכוח הנפלא הזה ולתת אותו ליעקב, משום שהוא צדיק וישר וצועד בדיוק במסלול. מדינה חזקה ונטולת אויבים שיכולים להשמיד אותה, לא זקוקה לנשק גרעיני... וכך גם יעקב, שכל יום אצלו היה יום

זה שייך ליצחק דוקא (כבהערה 43) - מובן שאי"ז ענינו דאברהם, שעבודתו היתה בקו החסד.

יד. ואף שב"ויתן לך גו" כלולה גם עבודת הצדיקים כנ"ל (שאינה שייכת לעשיו, לכאורה) - הרי מובן שגם בעבודת התשובה צ"ל כלולה עבודת הצדיקים (קיום התומ"צ וכו') כדלהלן (סעיף ט). ועפ"י יומתק זה שבכתוב מפורש רק "ויתן" בוא"ו המוסיף, הנתינה השני - כי לפי סברת יצחק שזה עשיו, הרי עבודת הצדיקים רק כלולה בעבודת התשובה; אבל הפ"י בזה הוא "יתן ויחזור ויתן", ב' הענינים, כי לפי האמת ה' יעקב, ולו שייכים ב' העבודות.

טז. ול"רישא דעשו" ראה ביאורו בתנ"א (תולדות כ, ב) ובאזה"ת (שם ע' קנו).

טז. וראה לקמן ע"פ 88 ואילך.

יא. וע"פ משנת"ל שעבודת התשובה היא בבחי' בל"ג, בחי' הגבורה האמיתית. י"ל עוד טעם למה הותחל ענין התשובה מיצחק דוקא, כי ענינו של יצחק הוא קו הגבורה.

יב. מתאים עם המבואר בתנ"א ובתנ"ח (פרשתנו) שכוננת יצחק היתה להמשיך עליו אור עליון, ועי"ז יתברר - כי גם הכח לתשובה נמשך מדרגא עליונה זו.

יג. וע"פ משנת"ת (בעהרה יא) שענין התשובה שייך ליצחק דוקא, יומתק ה"יינה של תורה" דפרש"י (ח"ש כה, יא): "אעפ"י שמסר הקב"ה את הברכות לאברהם נתיירא לברך את יצחק מפני שצפה את עשו יוצא ממנו", ולכאורה, הרי גם יצחק ידע ענינו של עשו, ואעפ"י רצה לברכו, כדי להמשיך עליו אור עליון, ולמה נתיירא אברהם להמשיך עליו אור עליון (עד שבשביל זה לא רצה לברך גם את יצחק)?

אמנם עפ"י מ"ש בפנים שיצחק רצה לברך את עשו בעבודת התשובה - והרי

בעיית הפלשתיים

מאמר "ואלה תולדות" - תורת חיים, בראשית, ב, א

לפעמים אנחנו חווים את החיים הרוחניים שלנו כמו רכבת הרים פראית - עליות תלולות, ירידות מסוכנות ועיקולים מפחידים. נדמה שיש לנו איזו בעיה יסודית של אי-יציבות, חוסר יכולת להתמיד ולהצליח. קורה אפילו שאנחנו חשים 'על הגובה' ברוחניות, בהתעלות והתרוממות רוח של אהבת אלוקים - אבל ברגע אחד הכול נמוג, משם אנחנו נופלים לאיזו ריקנות פנימית, למצב רוח של פורקן ורצון לזרוק הכול. זו בעיה אקוטית עבור כל עובד אלוקים, ואנחנו משתוקקים למצוא לה פתרון. מאיפה זה בא? ואיך מטפלים במחלה הזו?

במאמר "ואלה תולדות" מ"תורת חיים" של אדמו"ר האמצעי, נלמד על הגנים היהודיים שזורמים בדמנו, ירושה מאבותינו הקדושים, נזהה את מפת הבעיות ונלמד איך לנצח את השיטה.

גבוה לנמוך.

והוא לפי שעבודתו שבלבו היה באהבה רבה, שנמשך כמים כו'.

וכמו שכתוב² כי "אברהם אוהבי", שנקרא³ רחיקא דמלכא [= אהוב המלך] כו'.

ועל פנ היה עקר עבודתו כל היום במצות הצדקה וחסד עם כל הבריות והנכנסת אורחים.

יצחק - גבורה, עבודת היראה

ובחינת ומדת יצחק שהוא בבחינת הגבורה עליונה,

שהיא בבחינת ההעלאות והסתלקות האור מלמטה למעלה, כטבע האש שעולה למעלה.

לפי שהיה עבודה שבלבו ברשפי האש התלהבות התשוקה מלמטה למעלה, ליכלל ולעלות ולדבק באור ה' בשלהבת י-ה, כנצוץ הנכלל באבוקה. והוא מדת הפחד והיראה.

ב. אברהם אוהבי

אברהם אבינו המשיך את אור האהבה האלוקית מלמעלה למטה, עד למקום הנמוך ביותר, וזה עורר את כולם באהבה אלוקית.

אהבת אברהם עוררה אהבת השם בכולם

והנה להבין כל זה בתוספת באור, יש להקדים

א. יצחק בן אברהם

אברהם ויצחק מייצגים שתי דרכים שונות בעבודת השם:

אברהם קשור למידת החסד, שמהותה היא המשכת האור האלוקי מלמעלה למטה. לכן עבודתו של אברהם הייתה באהבה ועסק בחסד.

יצחק קשור למידת הגבורה, שמהותה היא העלאת האור האלוקי מלמטה למעלה. לכן עבודתו של יצחק הייתה ביראה ובתשוקה של דבקות באור השם.

אברהם ויצחק ברוחניות ובעבודת השם

ואלה¹ תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק.

יש להקדים תחלה בשרש המדרגות דאברהם ויצחק...

אברהם - חסד, עבודת האהבה

דהנה מדת אברהם שהיה בבחינת החסד העליון,

שהיה בעבודתו ממשיך בחינת המשכות וירידת האור האלקי, שיבוא בבחינת גלוי מלמעלה למטה. כטבע המים שיורדים ממקום

2. ישעיה, מא, ח.

3. ראו זוהר, ואתחנן, רסב, ב.

1. בראשית, כה, טז.

ענין מאמר רבותינו זכרונם לברכה על פסוק
"וְאֶהְיֶה [את ה'] אֱלֹקֶיךָ"⁴ - "שִׁיָּהָ שֵׁם שְׁמִים
מִתְאַהֵב עַל יָדָךְ".

ועל דרך הפשוט היינו שימשך גלוי אור האלקי
מלמעלה למטה, עד שיהיה שם שמים מתאהב
בלב אחרים על ידך כו'.

והוא, שיפעל התפעלות אהבה אלקית בלב כל
אדם.

וזה היה על ידי "אברהם אוהבי" הנ"ל. שהמשיך
אור האהבה אלקית מלמעלה למטה, והיה שם
שמים מתאהב לרבים על ידי עבודתו באהבה
רבה, להיות על ידי זה המשכת אהבה רבה
העליונה מלמעלה למטה.

וזהו פרוש "אברהם אוהבי", רחיקא דמלכא,
שהוא פרוש וענין פעל יוצא - שבעבודתו למטה
באהבה היה פועל להמשיך לבחינת אהבה רבה
העליונה מלמעלה למטה, שמזה יהיה שם שמים
מתאהב על הבירות כו'.

והוא ענין תוספת גלוי אור האלקי בעולמות,
להיות מזה התעוררות יתה בנשמות ומלאכים
דבריהא צירה עשיה, לומר שירה ולהתפעל
באהבה אלקית, עד גם למטה בעולם הזה
מתעוררים הנשמות בגופים לאהבה האלקית,
לפי שאור האלקי העליון מאיר עליהם באהבה
העליונה, לעורר בלבבם באהבה רבה.

והינו לפי שנאמר "וַיִּקְרָא אֲבֹרָהֶם בְּשֵׁם ה' אֵל
עוֹלָם". שהמשיך גלוי אלקות מלמעלה למטה
עד שיהיה שם שמים מתאהב לכל, והיו מתגברים
רבים מעמי הארץ כו'. והינו הפל מצד מדתו של
אברהם.

אברהם השתוקק לגלות אלוקות גם למטה ביותר

וזהו שהיה תשוקתו מאד רק שיהיה גלוי אלקות
בעולם, אף בתחתונים ביותר - כידוע שהיה מדתו
בחסד וטוב עם כל הבריות להאכיל גם לערביים,
שהיה עקר עבודתו בהקנסת אורחים. וכמו
שכתוב בזהר דהוה עבדי טיבא יתירא עם ברייתא
[= שהיה מטיב ביותר לבריות].

וזהו מצד ששורשו במדת החסד שבעצמות
ממש, שהוא להיות בחינת גלוי אור אין סוף גם

למטה מטה ביותר, כטבע המים שיורדים מגבוה
לנמוך ביותר.

ועל כן היה עקר תשוקתו ומגמתו שיהיה גלוי
אלקות גם במקום הנמוך ביותר, כמו שהיה אומר
לערביים אחר שאכלו "דעו למי מברכים". כי היה
חפץ מאד שגם הערביים יכירו גדולתו יתברך
וידו ויברכו לו כו'.

שהוא רק מבחינת החסד, שיהיה גלוי אלקות
גם במקום הנמוך ביותר. וזהו שהיה שם שמים
מתאהב על ידו גם למטה ביותר.

ג. אור חוזר

יצחק אבינו עבד בפחד ויראת אלוקים, מתוך
תשוקה להתעלות ולצאת מהמציאות.

עבודה זו מתבטאת בחפירת הבארות כדי
למצוא מים חיים שפורצים למעלה בתגבורת
ובעוצמה גדולה.

אברהם – אור ישר; יצחק – אור חוזר

אך הנה בחינתו ומדרגתו של יצחק הוא להפוך
ממש מבחינת מדת "אברהם אוהבי" הנ"ל.

דבחינת החסד דאברהם הוא בבחינת אור ישר,
שהולך ומתגלה מן ההעלם מלמעלה למטה עד
למטה מטה דוקא, כטבע המים כו'.

אבל בחינת יצחק שרשו למעלה בחינת
הגבורות דקו השמאל, שהוא בבחינת אור חוזר
מלמטה למעלה, כטבע האש שעולה כנ"ל.

יראה – יציאה ותשוקה לחזור למצב הקודם

וזהו שהיה עקר עבודתו בבחינת פחד ויראת
אלקים, שהוא לצאת מפלי נחתק הגוף לעלות
למעלה ברשפי אש התשוקה ביותר, הולך ועולה
בעלוי אחר עלוי עד רום המעלות. להיות שטבע
דבחינת אור חוזר לחזר לקדמותו ממש.

חפירת בארות – חיפוש של הכוח שעולה מלמטה בעוצמות גדולות

ויובן ענין העלאתו זו דבחינת אור חוזר בשורשו

4. תלמוד בבלי, יומא, פו.

5. דברים, ו, ה.

6. על פי בראשית, כא, לג.

7. על פי תלמוד בבלי, סוטה, י.

לבד. כמאמר רבותינו זכרונם לברכה⁸ דפּלשְתִּים
ליצנים היו.

דהנה לשון **פּלשְתִּים** - פּלֶשֶׁת, כמו ענין "מבוי
המפֶּלֶש", שָׁזָהוּ ענין פתיחה ו**מפולש** מפל צד
מעבר לעבר דוקא, כמו נקב המפֶּלֶש כו'.

וכך הוא ענין ההוללות וליצנות. שאינו בא רק
מצד פתיחות הלב ביותר, שהוא פתוח ומפולש
מכל צד.

וזהו בא מפתיחות הרוח שבעצמות הנפש,
כשתשֶׁמַח בלא טעם וסֶכָה מרִכֶּכֶת כָּלֵל. והוא
ענין השֶׁחֹק וליצנות, שאין בשֶׁחֹק שִׁמְחָה וענג
מִרְכָּב מֵאִיזָה דְּבַר מֵה, לא בבשורה טובה מן ההון
ועֶשֶׂר וְכָבוֹד וְכֵהָאֵי גִּנְנָא הענג ושִׁמְחָה הנפש
מִחֻכְמָה נִפְלְאָה, אלא רק מצד שִׁנְפִּשׁוֹ ורוחו
מִפְּלֶשֶׁת ופתוח ביותר, על כן יתענג וישֶׁמַח רק מן
השֶׁחֹק וליצנות, שהוא תענוג מפֶּלֶש בלתי מִרְכָּב
בְּדָבָר מֵה כָּלֵל. וזהו סבת ענין פתיחת הלב ביותר,
שְׂבָא כָּל זֶה רק מצד ריקניות, שֶׁהֵלֵב רִיקָן מִכָּל.

הליצנות מובילה לפריקת עול ולתאוות רעות

שְׁקִלְפָה זו קשה יותר מקלפה דתאנה רעה,
בהיותה שֶׁרֶשׁ עֲצָמִי לְכָל תַּאוֹת רָעוֹת וְקִשּׁוֹת.

וכמו שכתוב⁹ "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ [אֲשֶׁר] לֹא הִלָּךְ
בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד] וּבְמוֹשֵׁב
לְצִים לֹא יָשָׁב" -

דִּישִׁיבֵת לְצִים מְבִיאָה לְפִרְיָתָה עַל לְגִמְרִי,
שהוא מקור לְכָל חֲטָא וְעוֹן.

ועל כן אמר¹⁰ "לֹא יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לִגְדֵּד עֵינֶיהָ".

סתימת הבארות – נפילה משמחה אלוהית להוללות

וזה הנה קלפת פּלשְתִּים, שֶׁהִי לִיצָנִים בְּטָבָעִם.
ועל כן אמר "וַיִּסְתָּמוּם פּלשְתִּים" דוקא:

דהנה שֶׁרֶשׁ מִדַּת הֶשֶׁחֹק הַנ"ל נופל מִבְּחִינַת
פְּסֻלַּת הַשִּׁמְחָה וענג הַאֲהָבָה הָאֱלֹקִית, שֶׁאֵת זֶה
לַעֲמֵת זֶה [עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים].

אך כאשר נופל בְּחִינַת הֶשֶׁחֹק הַזֶּה שֶׁבְּאֲהָבָה
רַבָּה וְשִׁמְחָה וְתַעֲנוּג אֱלֹקִי הַנ"ל בְּסִטְרָא דְקִלְפָה
[= בְּצַד הַקְּלִפָּה], הוא נופל בְּבְחִינַת הֶשֶׁחֹק

דִּיצָחָק, מֵמָה שֶׁהִי עוֹבְדָא שְׁלֵו לְמִטָּה - והוא
בְּעִנְיָן חֲפִירוֹת בָּאֲרוֹת דִּיצָחָק. שֶׁהִי חוֹפֵר בָּאֲרוֹת
תָּמִיד, וְזֶה הִי כָּל חֲפָצוֹ תָּמִיד, לְחַפֵּר בָּאֲרוֹת
לְמִצּוֹא מִים חַיִּים דְּדוֹקָא.

דהנה אנו רואים בחפירות הבארות, כֶּאֱשֶׁר
חוֹפְרִים בְּעֵמֶק בְּאֶרֶץ בִּיּוֹתֵר שִׁימְצָא שֵׁם מִים
חַיִּים, הֵרִי הַמִּים הִלְלוּ עוֹלָם מְלִמְטָה לְמַעְלָה
בְּתַגְבֵּרַת גְּדוּלָה וְחִזְקָה בִּיּוֹתֵר. שֶׁזֶה הַפֶּךְ גְּמוּר
מִטָּבַע הַמִּים הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁטָּבַעַן לִירֵד מִגְּבוּהַ
לְנִמוּךְ דְּדוֹקָא.

וזהו ההפֶּרֶשׁ בֵּין טָבַע הַמִּים הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁעַל
הָאֶרֶץ, שֶׁהוּא יוֹרְדִים מְלִמְעָלָה לְמִטָּה דְּדוֹקָא, וּבֵין
טָבַע מִים תַּחְתּוֹנִים, שֶׁטָּבַעַן לַעֲלוֹת מְלִמְטָה
לְמַעְלָה בְּתַגְבֵּרַת גְּדוּלָה, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּכָחָן לְנִקֵּב
עֶפֶר קִשָּׁה וְאֲבָנִים בְּתַקֵּף עֲלִייתָן לְמַעְלָה.

וזהו שֶׁהִי יִצְחָק חוֹפֵר בָּאֲרוֹת לְמִצּוֹא מִים
חַיִּים שְׁעוֹלִים בְּתַגְבֵּרַת מְלִמְטָה לְמַעְלָה. שֶׁזֶהוּ
כְּטָבַע הַגְּבוּרוֹת שְׁעוֹלִים בְּבְחִינַת אוֹר חוֹזֵר דְּדוֹקָא.

והינו לפי אִפֵּן שֶׁרֶשׁוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת דָּאוֹר נִשְׁמָתוֹ
לְמַעְלָה, שֶׁטָּבַעַן לְהַתְגַּבֵּר וְלַעֲלוֹת בְּתַשׁוּקָה
גְּדוּלָה וִירָאָה וּפְחַד גְּדוֹל.

ד. ויסתמום פלישתים

'קליפת פלישתים' היא הוללות וליצנות,
שנובעות מריקנות פנימית בלב ובנפש
(**פלישתים** מלשון **מפולש** – פרוץ ופתוח
לחלוטין), שמביאה לפריקת עול גמורה.

וזו משמעות סתימת הבארות על ידי
הפלישתים: הנפילה לשחוק והוללות וקלות
ראש מתוך השמחה והעונג באלוקות.

מה פשר סתימת הבארות שאברהם חפר על ידי הפלישתים?

ומעתה יש להבין הטעם שכל הבארות אשר
חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום
פלישתים וכו'.

קליפת פלישתים – התהוללות וליצנות שנובעות מריקנות

הנה תחלה יש להבין בשֶׁרֶשׁ ענין קלפה
דפּלשְתִּים - שהוא קלפה דהוללות וליצנות

8. תלמוד בבלי, עבודה זרה, יט.

9. תהלים, א, א.

10. שם, ה, ו.

והוללות הגשמיים, שהוא בחינת המנגד ממש
לאהבה ושמחה וענג האלקי ביותר הנ"ל.

(כמו שאנו רואים רבים נופלים בזה. שפאשר
יגבר שמחה וענג האלקי בתפלה ותורה, עד
ששמח בשמחת הנפש בתענוג מפלש פנ"ל, אחר
כך יוכל לבוא לכלל שחוק וקלות ראש ממש).

ונמצא יוכל להיות מאהבה רבה בתענוגים
ושמחה הנ"ל נפילה גמורה בהוללות וליצנות,
שהוא ההפך ממש מאהבה רבה ודבקות הנ"ל,
שהרי בא לשחוק וקלות ראש ממש עד שבא
לכלל פריקת על ממש.

וזהו ענין קלפה דפלשתיים, שהוא ענין
הליצנות, שהוא מנגד ממש לאהבה והתקשרות
ודבקות האמתי הנ"ל, כי הליצנות והוללות דוחה
מנפשו כל דבר יראה ואהבת אלקים, להיות ריקן
מכל.

ה. מים חיים

לאחר מות אברהם סתמו הפלישתים את
הבארות, אך יצחק חפר אותם מחדש ואותם
הפלישתים לא סתמו.

משמעות הדברים בעבודת השם:

מתוך השמחה והעונג באלוקות המבוססות
על התגלות אהבה מלמעלה, עלולים ליפול
לריקנות, הוללות וליצנות, כאשר האהבה
תימוג.

אבל כאשר עובדים את השם ביראה ופחד,
מתוך לב נשבר ומרירות, מובטחים מפני
נפילה ואף זוכים להתגלות מחודשת של
האהבה.

למה יצחק חפר מחדש את הבארות שסתמו הפלשתים?

[ולמה לא סתמום פלשתים לבארות דיצחק?
ולא עוד, אלא שחזר יצחק ויחפר הבארות
דיאברהם?]

'קליפת פלישתים' – אחיזה באהבת אברהם

להיות מבאר למעלה בשרש אברהם, שהיה

מדתו בדבקות ואהבה רבה בשמחה וענג עצמי...
ועל כן היה ממשיך האהבה רבה העליונה למטה
גם כן ביותר פנ"ל.

ולזאת היה אחיזה גם כן לקלפה דפלשתיים,
לקבל מבחינת הפסלת והמוותרות שנופל
מאהבה ושמחה וחסד דאברהם דקדושה האלקית
בחפירת בארות שלו, שהן בחינת מים עליונים
דאהבה רבה הנ"ל.

שהוא מצד עצם ירידת גלוי האור למטה מטה
מאד, שבא מן האהבה בתענוגים ושמחה, שאז
יסתעף מזה יניקה בנפילת המדרגות לקלפה
דפלשתיים שהוא בחינת ההוללות וליצנות.

ומפני שקלפה דהוללות וליצנות הוא לנגד
האהבה והדבקות האמתי,

כמו שכתוב "לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך",
כי הוללות וליצנות הוא עקר פריקת על ממש,
להיות שאין פחד לקרבת אלקים חשובה בעיניו
כי ריקן הוא מכל פנ"ל,

לזאת "סתמום פלשתים" האהבה דאברהם,
אחרי מות אברהם דוקא, שנסתלק אור המשכת
אהבה רבה דמים עליונים הנ"ל, אזי יש מקום
למנגד לקלפת פלשתים בהוללות.

סתימת הפלישתים – רק את בארות אברהם

אך הנה כל זה שהיה ביכלת קלפה דפלשתיים
לסתום בעפר, זהו לבארות דאברהם, שהיה
בבחינת המשכת החסדים דמים עליונים פנ"ל.

אבל הנה בחינת יצחק, שהיה בבחינת הגבורות
דאור חזון, בהעלאת דבחינת מים תחתונים
שמתחת לארץ, שעולין מלמטה למעלה בתגברת
גדולה וחזקה לעלות למעלה, עד שיש בכחם
לנקב הסלעים ועפר הקשה ביותר בעלותם
ממטה למעלה דרך עבי הארץ - הנה למים הללו
שנקראים מים חיים דוקא, לא יוכלו פלשתים
לסתום כלל וכלל.

התשובה לפלישתים: לב נשבר ומרירות

כי הנה מבאר למעלה מדתו של יצחק שהיה
בבחינת יראה ופחד אלקות דוקא, שהוא ההעלאת
והפשטה מן העצמות בתכלית.

וכמו התשובה בלב נשבר מאד, שנקרא מי
בזכים כו'. וכצדקה בתפלה במרירות נפש מאד,
שהיה הנקרא מים חיים דוקא - שהוא המנגד

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

תשמ"ח

נערך לראשונה כינוס השלוחים העולמי.

הרבי חילק לכל השלוחים והשלוחות חוברת מיוחדת: "קונטרס ראש חודש כסלו - תשמ"ח", שהכילה את המאמר "ושבתי בשלום" משנת תשל"ח, יחד עם שטר של דולר לצדקה.

תשמ"ט

הרבי הורה שבכל יום בחודש כסלו ילמדו מתורתם של כל רבותינו נשיאינו, וכן שישפיעו על אחרים לעשות כך. בהתאם להוראה המיוחדת יצאה לאור חוברת המלקטת מתורת רבותינו נשיאינו לכל אחד מימי חודש כסלו.

ב כסלו

תשמ"ח

בהתאם לצו בית המשפט, הוחזרו למקומם בספריית ליובאוויטש ספרי רבותינו נשיאינו וכתביהם.

באותו יום נסע הרבי לאוהל בשעה שתיים אחר הצהריים, והורה לשלוח אליו כמה מהספרים אם הם יגיעו בזמן שהוא שוהה באוהל. הספרים אכן הגיעו לספרייה בשעה שלוש, ונשלחו לרבי שלושה ספרים. הרבי בחר מתוכם את הספר "דרך אמונה", שחיבר המקובל רבינו מאיר בן גבאי, והורה להכין אותו לדפוס בזריזות, להוסיף מראי מקומות ולמכור אותו במחיר של דולר אחד. הספר יצא לאור בתוך יומיים, ובהתוועדות בשבת הרבי ביאר קטע מתוכו.

ג כסלו

תרפ"ט

קישורי התנאים (הסכמת הצדדים על חתונה) של הרבי עם הרבנית חיה מושקא - בתו של אדמו"ר הרי"צ - נערכו בריגה שבלטביה.

כה מר-השון

תער"ב

נפטר הרב החסיד ר' מיכאל בלינר, שהיה ידוע בכינוי "מיכאל דער אלטער". היה אחד מגדולי החסידים, שזכה עוד לשמש את אדמו"ר הצמח צדק וכיהן כמשפיע בשיבת תומכי תמימים בליובאוויטש כמעט מיום היווסדה. אדמו"ר הרשב"ה הורה להנהלת הישיבה להשאיר אותו בשיבה גם כשכבר היה מבוגר ולא היה בכוחו ללמוד עם הבחורים, באמרו שעצם נוכחותו בשיבה משפיעה באופן חיובי על התלמידים.

אדמו"ר הרשב"ה השתתף בלוויה, ואדמו"ר הרי"צ אף היה מנושאי המיטה עד לבית העלמין.

תרע"ו

אדמו"ר הרשב"ה ואדמו"ר הרי"צ הגיעו יחד עם משפחותיהם לרוסטוב וקבעו שם את מושבם. הרבי הרי"צ התגורר בעיר כשמונה וחצי שנים.

תשל"ח

לראשונה מאז האירוע שהתרחש בשמיני עצרת, יצא הרבי מבניין 770. הרבי נכנס לבניין הספרייה הסמוך, על מנת לראות את הספרים וכתבי היד שהגיעו אז מפולין.

א כסלו

תרנ"ח

נולד הרב החסיד ר' שמריהו גוראריה (הרש"ג), חתנו של אדמו"ר הרי"צ וגיסו של הרבי. אביו היה הנגיד הרב החסיד ר' מנחם מענדל גוראריה, מחשובי חסידיו של אדמו"ר הרשב"ה.

תשל"ח

הרבי שב לביתו, לראשונה מאז האירוע שהתרחש בשמיני עצרת. היה זה סימן לכך שהרבי שב לאיתנו, ומאז הפך ראש חודש כסלו ליום חג והתוועדות חסידים.

פרשת תולדות

לאחוז בעקב היצר הרע

וַיֵּצֵא הָרָאשׁוֹן אֶרְמוֹנֵי כָלוֹ כְּאֶרֶת שָׁעַר, וַיִּקְרָא שְׁמוֹ עֵשׂוֹ, וְאַחֲרָיו כֵּן יָצָא אֲחָיו וְיָדוּ אֲחוֹת בְּעֶקֶב עֵשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, וַיִּצְחָק בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֶדֶת אֹתָם (בראשית, פרק כה, פסוקים כה-טו)

עשיו מסמל את הנפש הבהמית והיצר הרע. עשיו יצא ראשון, וכמו כן באדם - היצר הרע נכנס באדם לפני היצר הטוב. יעקב מסמל את הנפש האלוקית והיצר הטוב, ועל כך אומרת התורה: "וידו אווזת בעקב עשיו" - ללמד אותנו שירידת הנפש האלוקית ממקומה בעולמות העליונים למטה לעולם הזה ולחיים בגוף הגשמי, יש לה תכלית ומטרה, לתקן את הגוף ואת הנפש הבהמית.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ה, עמוד 416)

מאה שערים וגם ברכה

וַיִּזְרַע יַצְחָק בְּאֶרֶץ הַחֵמָּה וַיֵּמָצֵא בְּשָׁנָה הַחֵמָּה מֵאָה שְׁעָרִים, וַיְבָרְכֵהוּ ה' (פרק כו, פסוק יב)

בְּאֶרֶץ הַחֵמָּה, בְּשָׁנָה הַחֵמָּה. שְׁנֵיהֶם לְמַיָּה? לומר, שְׁהָאֶרֶץ קִשָּׁה וְהַשָּׁנָה קִשָּׁה (ריש"י)

לכאורה, הפסוק צריך היה לומר כך: "ויזרע יצחק בארץ ההיא בשנה ההיא, ויברכהו השם - וימצא מאה שערים". הרי ברכת השם היא הייתה הסיבה לכך שיצחק זכה לשפע של פי מאה מהמזופה.

ההסבר לכך הוא: זה שיצחק מצא "מאה שערים", זה מגיע לו. כאשר יהודי מקיים את ציווי הקדוש ברוך הוא, "שש שנים תזרע שדך", על אף שהשנה הייתה קשה והארץ הייתה קשה - מגיע לו על כך שכר שימצא "מאה שערים". ובנוסף לכך מגיעה גם ברכה מיוחדת, "ויברכהו השם". שחוץ מאותם "מאה שערים" שמקבל מצד עבודתו ויגיעתו, הוא זוכה לקבל תוספת ברכה ללא שיעור לגבי מה שמגיע לו מצד עבודתו.

(הרבי - תורת מנחם, תשמ"ה, חלק א, עמוד 976)

פרשת ויצא

וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֵים וַיִּלֶּךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי הַמִּקְוֵים וַיִּשֶׁם מְרִאשְׁתּוֹ, וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוֵים הַחֵמָּה (פרק כז, פסוק יא)

לשמור על הראש

עֲשֵׂאָן כְּמִין מְרִיב סָבִיב לְרֹאשׁוֹ, שְׂרָא מִפְּנֵי חַיִּית רַעוּת (ריש"י)

מדוע הקיף יעקב באבנים רק את ראשו ולא את שאר איבריו? ממה נפשך: אם הוא חשש מחיות רעות, היה עליו לדאוג להגן על כל גופו; ואם בטח בקדוש ברוך הוא שיציל אותו, ולכן לא הקיף את גופו באבנים, מדוע את הראש הוא כן הקיף?

אלא שכאן הורה לנו יעקב אבינו דרך בעבודת הבורא: בשעה שהולכים "לחרן", כשיוצאים לעולם הגדול, ויודעים ששם ישנו "לבן הארמי", היצר הרע הערמומי שמבקש לפתות ולהסית מדרך השם - בראש ובראשונה על האדם להבטיח שהראש שלו יהיה מוגן ולא ייפגע. את המאמצים והעבודה יש להשקיע רק בעזרת הידיים והמעשים, אבל את הראש צריך לשמור פנוי לדברים שבקדושה וליראת שמיים.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 61)

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

כתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקווה והביטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

"וַיֵּשֶׁב בַּמָּקוֹם הַהוּא" – רבי יהודה אמר: כָּאן שָׁכַב, אֲבָל כָּל אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה שָׁהָה טְמוּן בְּבֵית עֶבֶר לֹא שָׁכַב.
וְרַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: כָּאן שָׁכַב, אֲבָל כָּל עֶשְׂרִים שָׁנָה שָׁעֲמַד בְּבֵיתוֹ שֶׁל לֶכֶן לֹא שָׁכַב.
וַיְמָה הָיָה אֵימָר? .. רַבִּי שְׁמַיָּאל בֶּר נַחֲמָן אָמַר: כָּל סֵפֶר תַּהֲלִים הָיָה אֵימָר (פְּרָאשִׁית רַבֵּה, סוּח, י"א)

שלושים וארבע שנים ללא שינה

אין כאן מחלוקת בין רבי יהודה ורבי נחמיה, אלא שכל אחד מהם מדבר על תקופה אחרת בחייו של יעקב. ובאמת יעקב לא ישן, לא בארבע עשרה השנים שבהן למד תורה בבית עבר, וגם לא בעשרים השנים שעשה בבית לבן.

ויש לכך סימן יפה בתהלים, שכתוב "בידך אפקיד רוחי". יעקב ישן ("אפקיד רוחי") "בידך" - בין ארבע עשרה (יד) השנים אצל עבר, לבין עשרים (ך) השנים בבית לבן.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שלב)

הראש בתהלים

מה היה אומר יעקב בכל אותם לילות שבהם לא ישן? אומרים לנו חז"ל: "כל ספר תהלים היה אומר".

ללמדך: גם כשאדם עוסק בפרנסתו ובמלאכתו, ראשו צריך להיות עסוק בדברי תורה: לקרוא פרק תהלים, משניות, תניא וכיוצא באלה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ג, עמוד 792)

ה' ניצב על העניו

וְהִנֵּה ה' נִצָּב עָלָיו וַיֹּאמֶר אֵי ה' אֵלֵּי אֲבִרְהָם אֲבִיךָ וְאֵלֵּי יִצְחָק (פֶּרֶק כ"ז, פְּסוּק י"ג)

התורה רומזת לנו כאן שהדרך לזכות לנוכחותו של הקדוש ברוך הוא, היא הענווה וההתבטלות: ראשי התיבות של הפסוק "והנה השם ניצב עליו" (מהסוף להתחלה) הם "עניו".

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, כרך ה, דף תתנ)

להתרומם מההרגלים

וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו, וַיִּלֶךְ אֶרֶצָה כְּנָעַן (פֶּרֶק כ"ט, פְּסוּק א')

התורה מלמדת אותנו כאן יסוד בעבודת השם: "ויישא יעקב רגליו" - יעקב נשא והגביה את ההרגלים שלו מענייני העולם והתעלה לעניינים רוחניים. ועל עבודה כזו זוכים בשכר מופלא, כמו שנאמר בישיעהו: "אם תשיב משבת רגלך... והאכלתיך נחלת יעקב אביך". לומר לנו: אם תגביה ותתרומם מעל לרגילותך, תזכה למה שזכה לו יעקב, שעליו נאמר "ויישא יעקב רגליו".

(הבעל שם טוב - כתר שם טוב, סימן נז)

לביית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

מבצע מיוחד
לאור הורדת
35% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM ירושלים וירושמה
JEM ישראל < did.li/JEM-tv 03-3883554 JEM

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

בית

שבת קודש פרשת תולדות

כט מרחשוון

שבת מברכים וערב ראש חודש כסלו.

בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹ - ובשבת, יש לתת צדקה בצורה המותרת בשבת, כמו לתת אוכל ושתייה למי שזקוק לכך, או לתת ברוחניות כמו ללמד תורה.

בשבת צריכים לעורר על כך שיש להתחיל בהכנות לקראת "מבצע חנוכה"².

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור³. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט⁴.

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")⁵.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁶.

ברכת החודש

לידיעת הציבור, לפני ברכת החודש מכריזים את מועד מולד הירח⁷: במוצאי שבת, בשעה 04:49 וחמישה עשר חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה

בעמידה⁸, וגם הציבור עומד⁹.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש¹⁰.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש כסלו ביום הראשון וביום השני, הבא עלינו לטובה".

אחרי שמסיימים את ברכת החודש, החזן מוסר את ספר התורה לאדם אחר שיחזיק אותו בישיבה, והציבור רשאי לשבת.

לא אומרים "אב הרחמים"¹¹.

אחרי "אשרי" החזן שוב לוקח את ספר התורה וקורא "יהללו".

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת¹². יש לוודא שאחרי ההתוועדות אוכלים סעודת שבת בבית וממשיכים את ההתוועדות עם בני הבית¹³. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹⁴.

מנחה

בתפילת מנחה לא אומרים "צדקתך".

מוצאי שבת קודש - ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, מי שבשנת אבל לא עומד חזן¹⁵.

לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית ולא בשחרית מחר ומוחרתיים, אלא מזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה¹⁶.

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

8. ס' מטעמים ערך שבת אות מה.

9. שערי רחמים שם ס"ק מג.

10. קצות השולחן ס' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם סל"ו. ראה

משנה-ברורה ס' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

11. סידור אדה"ז.

12. היום-יום, ל' בניסן.

13. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

14. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523. אג"ק כ"ק

אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

15. ספר-המנהגים עמ' 36, 8.

16. שם, וס' ידיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד פ"ז הערה 4.

1. התוועדות תשמ"ח ח"ג ס"ע 593. שיחות-קודש ה'תשל"ו עמ' 663, עמ' 667 ובכ"מ. וראה גם לקוטי שיחות כרך טו עמ' 549.

2. 'תורת-מנחם - התוועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

3. אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח"ג עמ' תל.

4. כך נהג הרבי וכל הציבור עימו.

5. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

6. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבס"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק'

עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

7. סידור אדמו"ר. לקוטי מהר"ח (בראש ח"ג, בהשטות לח"ב פחב),

ושערי-רחמים על השערי-אפרים שערי י ס"ק מז.

מנהגי ראש חודש

לא מסתפרים¹⁷ ולא קוצצים ציפורניים בראש חודש¹⁸.

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה¹⁹ וגיהוץ של בגדים שלא צריך לאותו יום²⁰ - בכל מקום לפי מנהגו²¹.

בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות²².

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש²³.

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהילים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק²⁴.

יום ראשון ל מרחשוון

יום ראשון של ראש חודש כסלו

שחרית - היום ומחר

יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור²⁵. ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה²⁶.

באמירת ההלל, כל אחד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל

בתשבחות")²⁷.

בסיום ההלל אומרים "יהללך השם אלוהינו כל מעשיך", ולא "על כל מעשיך".

את הקטע "ואברהם זקן", שאומרים שלוש פעמים מיד לאחר אמירת הלל - גם החזן אומר, לפני שאומר קדיש תתקבל²⁸.

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבנו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" "והיה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה)²⁹. אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין של רבינו תם לפני מוסף³⁰, וכן אין להכניס את שרוול החליפה מתחת לאבנט³¹ - ומתפללים כך מוסף³².

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות את סיומו לומר בקול³³.

יעלה ויבוא

בתפילה

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה, היום או מחר:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"³⁴.

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

17. שו"ע אדה"ז סי' רס ס"א.

18. קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן סי' ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בס' מנהגי ר"ח-חב"ד פי"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע אדמו"ר ז"ל מילואים לס' רס-רסב (עמ' נד).

19. 'תורת מנחם - התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

20. שערי-השובה סי' ק ג. כף-החיים סי' ק ללב.

21. שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א.

22. היום-יום, ל' ניסן. 'התוועדות' תש"נ ח"ג עמ' 383.

23. ראה שו"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם סי' ק ד.

24. ספר המנהגים עמ' 36.

25. רמ"א תכבב, שו"ע אדמו"ר ז"ל תפחג.

26. המזמור הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהר"י צ בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח. וע"ע ב'דיני ומנהגי ראש חודש - חב"ד עמ' נה.

27. ספר-המנהגים שם, וראה אג"ק חלק טז עמ' פד. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד סי' ע"ב.

28. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

29. ספר-המנהגים עמ' 36.

30. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

31. הרה"ח ר' דובער חן ע"ה בשם הבעש"ט.

32. כך נהג הרבי.

33. ספר-המנהגים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטז. אג"ק

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

34. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "[ברוך אתה השם] למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "יהיו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "השם שפתיי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

[ובשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר.³⁵

ואם שכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת מנחה - אם נזכר בתפילת ערבית, לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה.³⁶

בברכת המזון

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - ממוצאי שבת ועד השקיעה מחר³⁷ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמיו ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמיו: "ברוך . . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת

המזון ולא חוזר.³⁸

יום שני א כסלו

יום שני של ראש חודש כסלו

היום עורכים התוועדות חסידית לציון רפואתו של הרבי ממחלתו ויציאתו לביתו.

מנהגי חודש כסלו

הרבי קרא לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד³⁹, והציע⁴⁰ שבמשך החודש יערכו התוועדות חסידיות בכל מקום, גם לנשים ולילדים, שבהן יאמרו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה.

וכן שבכל יום בחודש כסלו ילמד כל אחד עניין מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאנו, וגם ישפיע על אחרים לעשות כך (כבר יצא לאור ליקוט מותאם להצעה זו, בשם "ליקוט רבותינו נשיאנו, מחולק לימי חודש כסלו").

יום המישי ד כסלו

בחוץ לארץ - היום מתחילים לומר בתפילה "ותן טל ומטר לברכה".

38. שו"ע אדמוה"ז סי' קפח ס"י, סידור אדמוה"ז.
39. אגרות-קודש ח"ה עמ' כט-ל.
40. ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

35. שו"ע אדמוה"ז סי' קכו ס"ג.
36. לוח כולל-חב"ד בדר"ח מרחשוון.
37. קצות-הושולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמוה"ז.

<< המשך מעמוד 14

הגם שְהִיָּה רַק בְּחִינַת הַמְשָׁכוֹת הַחֲסִידִים דְּמִים עֲלִיּוֹנִים לְבָד, אֲבָל עַל יְדֵי חֲפִירָה דִּי־חֶזֶק חֲפָר אוֹתָם מִחֲדָשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת הִירָאָה וּפְחַד אֱלֻקוֹת וּבִלְבָב נִשְׁבֵּר וְנִדְפָּה מַעֲמֵק הַלֵּב,

אֲזַ גַּם בְּהַמְשָׁכַת אֱהָבָה רַבָּה בְּשִׂמְחָה יִתְרָה הַעֲלִיּוֹנָה מְלַמֵּעֵלָה לְמִטָּה דְּבִחִינַת חֲסִיד דְּאֲבָרָהָם הַנִּלְ, לֹא יְפוֹל הַנוֹפֵל לְעוֹלָם בְּקִלְפָּה דְּלִיצְנוֹת וְהוֹלָלוֹת הַנִּלְ, מִצַּד הִירָאָה וְהַפְחַד אֱלֻקוֹת דְּבִחִינַת יִצְחָק, שֶׁהוּא עֶקֶר הַמִּנְגֵּד לְבִחִינַת הוֹלָלוֹת וְלִיצְנוֹת דְּפִלְשֻׁתִּים.

וְעַל כֵּן, הַגֵּם שְׁהִיָּה עֲנִין בְּאֵרוֹת דְּאֲבָרָהָם, מִבְּחִינַת הַחֲסִיד, אֲךָ עַל יְדֵי בְּחִינַת חֲפִירוֹת יִצְחָק מִחֲדָשׁ בְּבִחִינַת הַגְּבוּרוֹת, לֹא יוֹכְלוּ פִלְשֻׁתִּים עוֹד לְסַתֵּם.

מִמֶּשׁ לְקִלְפָּה דְּפִלְשֻׁתִּים, שֶׁהוּא הוֹלָלוֹת וְלִיצְנוֹת בְּפִרְיָקַת עַל.

וְעַל כֵּן, לֹא זֶה בְּלָבָד שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ פִלְשֻׁתִּים לְסַתֵּם לְבָאֵרוֹת דִּי־חֶזֶק כְּשֶׁמִּצְאוּ מִים חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב¹¹ "וַיַּחֲפְרוּ עֲבָדֵי יִצְחָק בְּנַחַל וַיִּמְצְאוּ שֵׁם מִים חַיִּים", אֲלָא גַּם כָּל הַבְּאֵרוֹת דְּאֲבָרָהָם אֲבִיו שֶׁסִּתְּמוּם פִּלְשֻׁתִּים, כְּכֹר אֶמֶר¹² "וַיָּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחֲפֹר אֶת הַבְּאֵרוֹת אֲשֶׁר סִתְּמוּם פִּלְשֻׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אֲבָרָהָם" דִּקְאָה כִּנֵּל.

דְּכֹאֲשֵׁר יִצְחָק שָׁב לַחֲפֹר אֶת הַבְּאֵרוֹת דְּאֲבָרָהָם,

11. שם, יט.
12. שם, יח.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

בְּאֶדְרֵת שַׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשׂוֹ: וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן
אֶדְמוֹנִי כֹל בְּאֶדְרֵת שַׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשׂוֹ:
וַיִּנָּפֶק קְדָמָא סְמוּךְ כְּלָה כְּגָלִים (נ"א כְּכָלִין)
דְּשַׁעַר וַקְרוּ שְׁמָה עֶשׂוֹ: כו וַאֲחֵרִיכֹן יֵצֵא אֶחָיו
וַיְדֹ אֶחָת בַּעֲקֵב עֶשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחָק
בְּנִשְׁשִׁים שְׁנָה בְלִלְתָּ אִתָּם: וַאֲחֵרִיכֹן יֵצֵא
אֶחָיו וַיְדֹ אֶחָת בַּעֲקֵב עֶשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב
וַיִּצְחָק בְּנִשְׁשִׁים שְׁנָה בְלִלְתָּ אִתָּם: וּבֶתֶר כֵּן נָפֶק
אֶחָיו וַיְדֹ אֶחָד בַּעֲקֵב דְּעֶשׂוֹ וַקְרָא שְׁמָה
יַעֲקֹב וַיִּצְחָק כִּי שְׁתֵּין שְׁנִין כַּד יֵלִידַת יְתֵהוֹן:
כו וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ
שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהֻלִּים: וַיִּגְדְּלוּ
הַנְּעָרִים וַיְהִי עֶשׂוֹ אִישׁ יָדַע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהֻלִּים: וּרְבִי עוֹלָמַיָּה וְהוּא עֶשׂוֹ
גָּבֵר נַחֲשִׁירֶכֶן גָּבֵר נָפֶק לַחֲקֹלָא וַיַּעֲקֹב גָּבֵר שְׁלִים
מִשְׁמֵשׁ בֵּית אוֹלְפָנָא: כה וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת־עֶשְׂוֹ
כִּי־צִיד בָּפְיוֹ וּרְבִקָּה אֶהְבֵּת אֶת־יַעֲקֹב: וַיֵּאָהֵב
יִצְחָק אֶת־עֶשְׂוֹ כִּי־צִיד בָּפְיוֹ וּרְבִקָּה אֶהְבֵּת אֶת־
יַעֲקֹב: וּרְחֵם יִצְחָק יֵת עֶשְׂוֹ אָרִי מַצִּידָה הָוָה
אֶכִּיל וּרְבִקָּה רְחִימַת יֵת יַעֲקֹב: כג וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב
נֹדֵד וַיָּבֹא עֶשְׂוֹ מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וַיִּזְדַּר יַעֲקֹב
נֹדֵד וַיָּבֹא עֶשְׂוֹ מִן־הַשָּׂדֶה וְהוּא עֵיף: וּבִשְׁלֵל יַעֲקֹב
תַּבְּשִׁילָא וַאֲתָא (נ"י וַעַל) עֶשְׂוֹ מִן חֲקֹלָא וְהוּא
מִשְׁלָהִי: 4 וַיֹּאמֶר עֶשְׂוֹ אֶל־יַעֲקֹב הֲלָעִיטָנִי נָא
מִן־הָאָדָם הָאָדָם הָיָה כִּי עֵיף אָנֹכִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אָדָם: וַיֹּאמֶר עֶשְׂוֹ אֶל־יַעֲקֹב הֲלָעִיטָנִי
נָא מִן־הָאָדָם הָאָדָם הָיָה כִּי עֵיף אָנֹכִי עַל־כֵּן
קָרָא־שְׁמוֹ אָדָם: וַאֲמַר עֶשְׂוֹ לַיַּעֲקֹב אִסְעֵמְנִי כַּעַן
מִן סְמוּקָא סְמוּקָא הָדִין אָרִי מִשְׁלָהִי אָנָּה עַל כֵּן
קָרָא שְׁמָה אָדָם: 4 וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כְּיוֹם
אֶת־בְּכֹרְתְךָ לִי: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכַרָּה כְּיוֹם אֶת־
בְּכֹרְתְךָ לִי: וַאֲמַר יַעֲקֹב זָבִין כְּיוֹם דִּלְהֵן יֵת
בְּכֹרְתְךָ לִי: 4 וַיֹּאמֶר עֶשְׂוֹ הִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ

יש ואֵלָה תוֹלְדֵת יִצְחָק בְּנִיאֲבִרְהֶם אֲבִרְהֶם
הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאֵלָה תוֹלְדֵת יִצְחָק בְּנִיאֲבִרְהֶם אֲבִרְהֶם הוֹלִיד אֶת־יִצְחָק: וְאֵלִין תוֹלְדֵת
יִצְחָק בֶּר אֲבִרְהֶם אֲבִרְהֶם אוֹלִיד יֵת יִצְחָק:
כ וַיְהִי יִצְחָק בְּנִיאֲרַבְעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־
רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדָן אָרָם אֶחָת
לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וַיְהִי יִצְחָק בְּנִיאֲרַבְעִים
שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת־רִבְקָה בַּת־בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי מִפְּדָן
אָרָם אֶחָת לְבֵן הָאֲרָמִי לוֹ לְאִשָּׁה: וְהָיָה יִצְחָק
בֶּר אֲרַבְעִין שָׁנִין כַּד נָסִיב יֵת רִבְקָה בַּת בְּתוּאֵל
אֲרַמָּא מִפְּדָן אָרָם אֶחָתָה דְּלְבֵן אֲרַמָּא לָהּ
לְאִנְתּוֹ: כא וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עֲקָרָה הָיָה וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רִבְקָה
אִשְׁתּוֹ: וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לַיהוָה לִנְכַח אִשְׁתּוֹ כִּי
עֲקָרָה הָיָה וַיַּעֲתֵר לוֹ יְהוָה וַתֵּהָרֶה רִבְקָה אִשְׁתּוֹ:
וַצִּלִּי יִצְחָק קָדָם יי לְקַבֵּל אֶתְהָה אָרִי עֲקָרָה הִיא
וְקַבֵּל צְלוֹתָהּ יי וַעֲדִיאַת רִבְקָה אֶתְהָה:
כב וַיִּתְרַצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְפָּה וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה
זֶה אֲנֹכִי וַתִּלְדֵּךְ לְרִשִׁשׁ אֶת־יְהוָה: וַיִּתְרַצְצוּ
הַבָּנִים בְּקִרְפָּה וַתֹּאמֶר אִם־כֵּן לָמָּה זֶה אֲנֹכִי
וַתִּלְדֵּךְ לְרִשִׁשׁ אֶת־יְהוָה: וּדְחָקִין בְּנֵיָה בְּמַעֲהָ
וַאֲמַרְתָּ אִם כֵּן לָמָּה דָּנָן אָנָּה וְאִזְלַת לְמַתְבַּע
אוֹלְפָן מִן קָדָם יי: כג וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי
כְּתִיב גִּימִם קָרִי גוֹיִם בְּכַבְּנָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים
מִמַּעֲיֹד יִפְרְדּוּ וּלְאֵם מִלֵּאָם יֵאֻמְזֵן וְרַב יַעֲבֹד
צָעִיר: וַיֹּאמֶר יְהוָה לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם בְּכַבְּנָךְ וּשְׁנֵי
לְאֻמִּים מִמַּעֲיֹד יִפְרְדּוּ וּלְאֵם מִלֵּאָם יֵאֻמְזֵן וְרַב
יַעֲבֹד צָעִיר: וַאֲמַר יי לָהּ תֵּרִין עֲמִמִּין בְּמַעֲיָכִי
וּתִתִּין מִלְּכֹן מִמַּעֲיָכִי יִתְפָּרֶשֶׁן וּמִלְכּוֹ מִמִּלְכּוֹ
יִתְקַף וְרַבָּא יִשְׁתַּעֲבִיד לְעֵירָא: כד וַיִּמְלְאוּ יְמֵיהָ
לָלֶדֶת וְהִנֵּה תוֹמָם בְּכַבְּנָה: וַיִּמְלְאוּ יְמֵיהָ לָלֶדֶת
וְהִנֵּה תוֹמָם בְּכַבְּנָה: וּשְׁלִימוֹ יוֹמָהָ לְמִילָדָה וְהָא
תִּיּוּמִין בְּמַעֲהָ: כה וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֶדְמוֹנִי כֹל

אֶת־זֶרַעַךְ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְנָתַתִּי לְזֶרַעַךְ אֶת
כָּל־הָאָרֶץ הָאֵל וְהִתְפַּרְכּוּ בִזְרַעַךְ כָּל גּוֹי
הָאָרֶץ: וְהִרְבִּיתִי אֶת־זֶרַעַךְ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
וְנָתַתִּי לְזֶרַעַךְ אֶת כָּל־הָאָרֶץ הָאֵל וְהִתְפַּרְכּוּ
בִזְרַעַךְ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ: וְאַסְגִּי יָת בֶּן־סִגְיָאִין
כְּכֹכְבֵי שָׁמַיָא וְאַתָּן לְבֶן־יָת כָּל אֶרֶץ־תָּא הָאֵלִין
וְיִתְפַּרְכּוּן בְּדִיל בֶּן־כָּל עַמְמֵי אֶרֶץ־אֵ: הָעֶקֶב
אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקָלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמִרְתִּי
מִצֻּתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי: עֶקֶב אֲשֶׁר־שָׁמַע אַבְרָהָם
בְּקָלִי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמִרְתִּי מִצֻּתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי:
חֻלְף דִּי קָבִיל אַבְרָהָם בְּמִימְרֵי וַיְנַטֵּר מִטְּרַת
מִימְרֵי פִקּוּדֵי קִימִי וְאוֹרִיתִי:

שְׁנֵי וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגִרָה: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק בְּגִרָה: וַיֵּתֵב
יִצְחָק בְּגִרָה: וַיִּשְׁאֲלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ
וַיֹּאמֶר אַחֲתִי הִוא כִּי יֵרָא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶן־
יִהְיֶנּוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת
מְרֹאֶה הִוא: וַיִּשְׁאֲלוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם לְאִשְׁתּוֹ וַיֹּאמֶר
אַחֲתִי הִוא כִּי יֵרָא לֵאמֹר אִשְׁתִּי פֶן־יִהְיֶנּוּ אֲנָשֵׁי
הַמָּקוֹם עַל־רִבְקָה כִּי־טוֹבַת מְרֹאֶה הִוא: וַיִּשְׁאֲלוּ
אֲנָשֵׁי אֶתְרָא (עַל עֵיסָק) לְאִתְּתָהּ וַיֹּאמֶר אַחֲתִי הִיא
אֲרִי דְחִיל לְמִימַר אֶתְתִּי דְלִמָּא יִקְטַלְנִי אֲנָשִׁי
אֶתְרָא עַל רִבְקָה אֲרִי שְׁפִירַת חִיזוֹ הִיא: הָיְהִי כִּי
אֶרְכִּילוּ שֵׁם הַיָּמִים וַיִּשְׁקֹף אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ
פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא וְהִנֵּה יִצְחָק מִצָּחָק
אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וַיְהִי כִּי אֶרְכִּילוּ שֵׁם הַיָּמִים
וַיִּשְׁקֹף אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ פְּלִשְׁתִּים בְּעַד הַחֲלוֹן וַיֵּרָא
וְהִנֵּה יִצְחָק מִצָּחָק אֵת רִבְקָה אִשְׁתּוֹ: וְהוּא כִּד
סִגְיָאוֹ לֵה תַפְּן יוֹמִיָא וְאַסְתִּי אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ
דְּפִלִּשְׁתִּי מִן חֲרָפָא וְחִזָּא וְהָא יִצְחָק מִחִיד עַם
רִבְקָה אֶתְתָּה: הָיְהִי וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר
אֵךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא וְאַיִךְ אִמְרְתָּ אַחֲתִי הִוא
וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי אִמְרְתִי פֶן־אָמוֹת עָלֶיָּהּ:
וַיִּקְרָא אַבְיִמֶלֶךְ לְיִצְחָק וַיֹּאמֶר אֵךְ הִנֵּה אִשְׁתְּךָ הִוא
וְאַיִךְ אִמְרְתָּ אַחֲתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק כִּי

לְמוֹת וּלְמַחֲיָה לִי בְכֹרְתִי: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ הִנֵּה אֲנִכִּי
הוֹלֵךְ לְמוֹת וּלְמַחֲיָה לִי בְכֹרְתִי: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ הָא
אֲנָא אֲזַל לְמָמַת וּלְמָה דָּנָן לִי בְכֹרְתָא: הָיְהִי וַיֹּאמֶר
יִעֲקֹב הַשֹּׁבַע לִי כְּיוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר
אֶת־בְּכֹרְתּוֹ לְיִעֲקֹב: וַיֹּאמֶר יִעֲקֹב הַשֹּׁבַע לִי
כְּיוֹם וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת־בְּכֹרְתּוֹ לְיִעֲקֹב: וַיֹּאמֶר
יִעֲקֹב קַיִם לִי כְּיוֹם דְּלָהֵן וְקַיִים לֵה וּזְבִין יָת
בְּכֹרְתִי לְיִעֲקֹב: הָיְהִי וַיִּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לָחֶם וַיְנַיֵּד
עַדְשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֵּי וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ
אֶת־הַבְּכֹרָה: וַיִּעֲקֹב נָתַן לַעֲשׂוֹ לָחֶם וַיְנַיֵּד עַדְשִׁים
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֵּי וַיִּקָּם וַיֵּלֶךְ וַיָּבֹז עֲשׂוֹ אֶת־הַבְּכֹרָה:
וַיִּעֲקֹב יָהֵב לַעֲשׂוֹ לָחֶם וְתַבְשִׁיל דְּטִלּוּפְחִין וְאָכַל
וַיִּשְׁתֵּי וַיִּקָּם וַיִּשְׁתֵּי עֲשׂוֹ יָת בְּכֹרְתָא: פֶּן־אֵי וַיְהִי
רָעַב בְּאָרֶץ מִלְכָּד הָרַעֵב הָרֹאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה
בְּיָמֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־
פְּלִשְׁתִּים גִּרָה: וַיְהִי רָעַב בְּאָרֶץ מִלְכָּד הָרַעֵב
הָרֹאשׁוֹן אֲשֶׁר הָיָה בְּיָמֵי אַבְרָהָם וַיֵּלֶךְ יִצְחָק
אֶל־אֲבִימֶלֶךְ מֶלֶךְ־פְּלִשְׁתִּים גִּרָה: וְהוּא כִפְנָא
בְּאֶרֶץ־בֶּר מִכְּפָנָא קְדָמָא דִּי הָוָה בְּיוֹמֵי
אַבְרָהָם וְאֲזַל יִצְחָק לֹות אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ־
דְּפִלִּשְׁתִּי לְגִרָה: הָיְהִי וַיִּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר
אֶל־תֵּרֶד מִצְרֵימָה שָׁכֵן בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר
אֵלֶיךָ: וַיִּרָא אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר אֶל־תֵּרֶד מִצְרֵימָה
שָׁכֵן בְּאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ: וְאַתְּגִיל לֵה יְיָ וַיֹּאמֶר
לֹא תַחֲזוֹת לְמִצְרַיִם שְׂרִי בְּאֶרֶץ־דִּי אִימַר לֵךְ:
גִּגֹּר בְּאָרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲרִיָּה עִמָּךְ וְאַבְרָכְךָ כִּי־לֵךְ
וּלְזֶרַעַךְ אֶתָּן אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָאֵל וְהַקְמַתִּי
אֶת־הַשֹּׁבַע אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ:
גִּגֹּר בְּאָרֶץ הַזֹּאת וְאַהֲרִיָּה עִמָּךְ וְאַבְרָכְךָ כִּי־לֵךְ
וּלְזֶרַעַךְ אֶתָּן אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָאֵל וְהַקְמַתִּי אֶת־
הַשֹּׁבַע אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ: דְּוִיר
בְּאֶרֶץ־הָדָא וַיְהִי מִימְרֵי בְּסַעֲדָךְ וְאַבְרָכְךָ אֲרִי
לֵךְ וּלְבֶן־אֶתָּן יָת כָּל אֶרֶץ־תָּא הָאֵלִין וְאַקָּם יָת
קִימָא דִּי קִימִית לְאַבְרָהָם אֲבִיךָ: הָיְהִי וְהִרְבִּיתִי

אִמְרָתִי פֶן־אָמוּת עָלֶיהָ: וְקָרָא אַבְיִמֶלֶךְ לַיִצְחָק
וְאָמַר בְּרַם הָאֵתְתָךְ הִיא אֶתְתְּךָ הָאִמְרָת אֲחֵתִי
הִיא וְאָמַר לָהּ יִצְחָק אָרִי אֲמָרִית דְּלָמָּא אֵימוּת
עָלֶיהָ: וְיֹאמַר אַבְיִמֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתְ לָנוּ
כְּמַעֲט שָׁכַב אַחֵר הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ
עָלֵינוּ אֲשָׁם: וְיֹאמַר אַבְיִמֶלֶךְ מַה־זֹּאת עָשִׂיתְ לָנוּ
כְּמַעֲט שָׁכַב אַחֵר הָעָם אֶת־אִשְׁתְּךָ וְהִבֵּאתָ עָלֵינוּ
אֲשָׁם: וְאָמַר אַבְיִמֶלֶךְ מַה דָּא עֲבַדְתָּ לָנָא כְּזָעַר
פּוֹן שָׂכִיב דְּמִיחָד כְּעָמָא עִם אֶתְתְּךָ וְאִתִּיתָ
עָלְנָא חוּבָא: י וַיֵּצֵאוּ אַבְיִמֶלֶךְ אֶת־פְּלִי־הָעָם
לֵאמֹר הִנֵּנִי בָאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת:
וַיֵּצֵאוּ אַבְיִמֶלֶךְ אֶת־פְּלִי־הָעָם לֵאמֹר הִנֵּנִי בָאִישׁ
הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוֹמָת: וּפְקִיד אַבְיִמֶלֶךְ יָת כָּל
עָמָא לְמִימַר דִּינִזְק בְּגִבְרָא הַדִּין וּבְאֶתְתָּהּ
אֶתְקַטְלָא יִתְקַטֵּל: י וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָא הַהוּא
וַיִּמְצָא בִשְׁנָה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ
יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאַרְצָא הַהוּא וַיִּמְצָא בִשְׁנָה
הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה: וַיִּזְרַע יִצְחָק
בְּאַרְעָא הַהִיא וְאֶשְׁכַּח בִּשְׁתָּא הַהִיא עַל חַד מֵאָה
כַּד־שְׁעָרוּהִי וּבָרְכָהּ יי:

שְׁלִישִׁי י וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיְגַדֵּל עַד כִּי־גִדַּל
מְאֹד: וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיְגַדֵּל עַד כִּי־גִדַּל
מְאֹד: וַיָּבֵא גִבְרָא וְאִזֵּל (נ"י סג) וְרַבִּי עַד
דִּי רָבָא לַחֲדָא: י וַיְהִי־לּוֹ מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה
בְּקָר וַעֲבֵדָה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים: וַיְהִי־לּוֹ
מִקְנֵה־צֹאן וּמִקְנֵה בְּקָר וַעֲבֵדָה רַבָּה וַיִּקְנְאוּ אוֹתוֹ
פְּלִשְׁתִּים: וַהֲוָה לָהּ גִּיתִי עֲנָא וְגִיתִי תוֹרִין
וּפְלִחְנָא (נ"י וַעֲבֹדָה) סִגְיָא וְקִנְיָאוּ בֵּה
פְּלִשְׁתָּאִי: י וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי
אֲבֹיו בְּיָמֵי אַבְרָהָם אֲבֹיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים
וַיִּמְלְאוּם עֶפְרוֹ: וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי
אֲבֹיו בְּיָמֵי אַבְרָהָם אֲבֹיו סִתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים
וַיִּמְלְאוּם עֶפְרוֹ: וְכָל בִּירֵין דִּי חָפְרוּ עַבְדֵי אַבְרָהָ
בְּיָמֵי אַבְרָהָם אַבְרָהָי טְמוּנוֹן פְּלִשְׁתָּאִי וּמְלֵאנוּן

עֶפְרוֹא: י וַיֹּאמַר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ
כִּי־עֲצַמֹת מִמָּנוּ מָאֹד: וַיֹּאמַר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־יִצְחָק
לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עֲצַמֹת מִמָּנוּ מָאֹד: וְאָמַר אַבְיִמֶלֶךְ
לַיִצְחָק אִזֵּל מֵעִמָּנָא אָרִי תְקַפְתָּא מִנָּנָא לַחֲדָא:
י וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיְחַן בְּנַחֲל־גֶרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם:
וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיְחַן בְּנַחֲל־גֶרָר וַיֵּשֶׁב שָׁם: וְאִזֵּל
מִתַּמֶּן יִצְחָק וַיִּשְׂרָא בְּנַחֲלָא דְגֶרָר וַיִּתֵּב תַּמָּן:
י וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר
חָפְרוּ בְּיָמֵי אַבְרָהָם אֲבֹיו וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים
אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָּ
אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבֹיו: וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת
הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיָמֵי אַבְרָהָם אֲבֹיו
וַיִּסְתְּמוּם פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן
שְׁמוֹת כְּשִׁמְתָּ אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אֲבֹיו: וְתֵב יִצְחָק
וַחְפֹּר יָת בִּירֵי דְמַיָּא דִּי חָפְרוּ בְּיָמֵי אַבְרָהָם
אַבְרָהָי וַטְמוּנוֹן פְּלִשְׁתָּאִי כְּתֵר דְּמִית אַבְרָהָם
וַיִּקְרָא לָהֶן שְׁמֵהֶן כְּשִׁמְתָּ דִּי הָוָה קָרִי לָהֶן
אַבְרָהָי: י וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל וַיִּמְצְאוּ
שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים: וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי־יִצְחָק בְּנַחֲל
וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בְּאֵר מַיִם חַיִּים: וַיַּחְפְּרוּ עַבְדֵי יִצְחָק
בְּנַחֲלָא וְאֶשְׁכַּחוּ תַמָּן בִּירָא דְּמִיָּין נְבָעִין: י וַיְרִיבוּ
רַעִי גֶרָר עִם־רַעִי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבְּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיְרִיבוּ רַעִי
גֶרָר עִם־רַעִי יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמַּיִם וַיִּקְרָא
שֵׁם־הַבְּאֵר עֶשֶׂק כִּי הִתְעַשְׁקוּ עִמּוֹ: וַיִּנְצוּ רַעְיוֹתָא
דְּגֶרָר עִם רַעְיוֹתָא דִּי־יִצְחָק לְמִימַר דִּי לָנָא מַיָּא
וַיִּקְרָא שְׁמָא דְּבִירָא עֶסְקָא אָרִי אֶתְעַסְקוּ עִמָּה:
כא וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרָת וַיְרִיבוּ גַם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא
שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרָת וַיְרִיבוּ גַם־
עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: וַיַּחְפְּרוּ בִּירָא אַחֲרֵי
וַיִּנְצוּ אֵף עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שְׁטִנָּה: כב וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם
וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֲרָת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ
רַחֲבֹת וַיֹּאמַר כִּי עָתָה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפְרִינוּ
בְּאַרְצָא: וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֲרָת וְלֹא רָבוּ

ובינך ונכרתה ברית עמך: ואמרו מחזא חזינא
ארי הוה מימרא דיי בסעדה ואמרנא תתקנים כען
מומתא דהוה בין אבהתנא בינא ובינך ונגזר
קנים עמך: כט אסתעשה עמנו רעה כאשר לא
נגענוך וכאשר עשינו עמך רקטוב ונשלחך
בשלום אתה עתה ברוך יהוה: אסתעשה
עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך
רקטוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה:
אם תעבד עמנא בישא כמא די לא אנזיקנך
וכמא די עבדנא עמך לחוד טב ונשלחך בשלם
את כען בריכא דיי:

חמישי ל ויעש להם משתה ויאכלו וישתו: ויעש
להם משתה ויאכלו וישתו: ועבד להון משתא
ואכלו ושתאו: לא וישכמו בכקר וישבעו איש
לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום:
וישכמו בכקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק
וילכו מאתו בשלום: ואקדימו בצפרא וקיימו גבר
לאחיהי ושלחנן יצחק ואזלו מלנתה בשלם:
ל ויהי | ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו
על־אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו
מים: ויהי | ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגדו לו
על־אדות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו
מים: והוה ביומא ההוא ואתו עבדי יצחק וחוֹיאו
לה על עיסק בירא די חפרו ואמרו לה אשכחנא
מֵא: ל ויקרא אתה שבעה על־פן שם־העיר
באר שבע עד היום הזה: ויקרא אתה שבעה
על־פן שם־העיר באר שבע עד היום הזה: וקרא
יתה שבעה על פן שמא דקרתא בארא דשבע
(גיי באר שבע) עד יומא הדין: ס ל ויהי עשו
בן־ארבעים שנה ויקח אשה את־יהודית בת־
בארי החתי ואת־בשמת בת־אילן החתי: ויהי
עשו בן־ארבעים שנה ויקח אשה את־יהודית
בת־בארי החתי ואת־בשמת בת־אילן החתי:
והוה עשו בר ארבעין שנין ונסיב אתתא ית

עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחוב
יהוה לנו ופרינו בארץ: ואסתלק מתמן וחסר
בירא אחרי ולא נצו עלה וקרא שמה רחובות
ואמר ארי כען אפתי יי לנא וניפוש (ג"א
ויפשונו) בארעא:

וביעי כ ויעל משם באר שבע: ויעל משם באר
שבע: ואסתלק מתמן באר שבע: כ וירא אליו
יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלתי אברהם
אביך אל־תירא כי־אתך אנכי וברכתך ורחביתי
את־זרעך בעבור אברהם עבדי: וירא אליו יהוה
בלילה ההוא ויאמר אנכי אלתי אברהם אביך
אל־תירא כי־אתך אנכי וברכתך ורחביתי את־זרעך
בעבור אברהם עבדי: ואתגלי לה יי בלילה
ההוא ואמר אנא אלהה דאברהם אבוק לא
תדחל ארי בסעדה מימרי ואברכנך ואסגי ית
בנך בדיל אברהם עבדי: כ ויבן שם מזבח
ויקרא בשם יהוה ויט־שם אהלו ויכרו־שם
עבדי־יצחק באר: ויבן שם מזבח ויקרא בשם
יהוה ויט־שם אהלו ויכרו־שם עבדי־יצחק באר:
ובנא תמן מדבחא וצלי בשמא דיי ופרס תמן
משכנה וכרו תמן עבדי יצחק בירא:
כ ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו
ופיכל שר־צבאו: ואבימלך הלך אליו מגרר
ואחזת מרעהו ופיכל שר־צבאו: ואבימלך אזל
לנתה מגרר וסיעת מרחמוהי ופיכל רב חילה:
כ ויאמר אלהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם
שנאתם אתי ותשלחוני מאתכם: ויאמר אלהם
יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי
ותשלחוני מאתכם: ואמר להון יצחק מה דין
אתיחן לותי ואתון סגיתון יתי ושלחתוני
מלנתכון: כ ויאמרו ראו ראינו כִּי־היה יהוה |
עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו ובינך
ונכרתה ברית עמך: ויאמרו ראו ראינו כִּי־היה
יהוה | עמך ונאמר תהי נא אלה בינותינו בינינו

יְהוּדִית בַּת בְּאָרִי חֲתָאָה וַיֵּת בְּשָׁמַת בַּת אֵלִיֹּו
חֲתָאָה׃ הָ וּתְהִיֵּין מֵרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃
וּתְהִיֵּין מֵרַת רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃ וְהוּאָה מְסַרְבֵּן
וּמִגְדֹּן עַל מִימֵר יִצְחָק וּרִבְקָה׃ ס א וַיְהִי כִּי־זָקַן
יִצְחָק וּתְכֵהִינ עֵינָיו מֵרָאִת וַיִּקְרָא אֶת־עֲשׂוֹ׃
בְּנֹו הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנִנִי׃
וַיְהִי כִּי־זָקַן יִצְחָק וּתְכֵהִינ עֵינָיו מֵרָאִת וַיִּקְרָא
אֶת־עֲשׂוֹ׃ בְּנֹו הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
הֲנִנִי׃ וְהוּאָה כֹּד סִיב יִצְחָק וְכֵהִיא עֵינוּהִי מִלְמַחְזֵי
וַיִּקְרָא יֵת עֲשׂוֹ בְרָה רַבָּא וַאֲמַר לָהּ בְּרִי וַאֲמַר לָהּ
הָא אָנָּא׃ ב וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי
יוֹם מוֹתִי׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם
מוֹתִי׃ וַאֲמַר הָא כְּעַן סִיבִית לִית אָנָּא יָדַע יוֹמָא
דְּאִימוֹת׃ ג וְעָתָה שְׂא־נָא בְּלִיד תְּלִיד וְקִשְׁתִּךָ
וְצֹא הַשְׂדֵּה וְצוּרָה לִי כְּתִיב צִידָה קִרִי צִיד׃
וְעָתָה שְׂא־נָא בְּלִיד תְּלִיד וְקִשְׁתִּךָ וְצֹא הַשְׂדֵּה
וְצוּרָה לִי צִיד׃ וְכַעַן סָב כְּעַן זִינָן סִפְפָּה וְקִשְׁתִּךָ
וּפִיק לְחֻקְלָא וְצוּר לִי צִידָא׃ ד וְעִשָׂה־לִּי
מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיאָה לִי וְאִכְלָה
כַּעֲבוּר תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּמָרָם אָמוֹת׃ וְעִשָׂה־לִּי
מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיאָה לִי וְאִכְלָה
כַּעֲבוּר תִּבְרַכְךָ נַפְשִׁי בְּמָרָם אָמוֹת׃ וְעַבִּיד לִי
תַבְשִׁילִין כְּמָא דְרַחֲמִית וְאַעֲלֵ לִי וְאִיכוֹל בְּדִיל
דִּי תִבְרַכְנָךְ נַפְשִׁי עַד לֹא אִימוֹת׃ ה וּרִבְקָה
שָׁמְעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֲשׂוֹ בְּנֹו וַיֵּלֶךְ עֲשׂוֹ
הַשְׂדֵּה לְצוּר צִיד לְהִבְיָא׃ וּרִבְקָה שָׁמְעַת בְּדַבֵּר
יִצְחָק אֶל־עֲשׂוֹ בְּנֹו וַיֵּלֶךְ עֲשׂוֹ הַשְׂדֵּה לְצוּר צִיד
לְהִבְיָא׃ וּרִבְקָה שָׁמְעַת כֹּד מַלִּיל יִצְחָק לֹות עֲשׂוֹ
בְּרָה וְאוֹל עֲשׂוֹ לְחֻקְלָא לְמִיצַד צִידָא לֹא־תֵאָה׃
וּרִבְקָה אָמְרָה אֶל־עֶקֶב בְּנָה לֹאמֹר הִנֵּה
שָׁמְעַתִּי אֶת־אֲבִיד מְדַבֵּר אֶל־עֲשׂוֹ אַחִיד
לֹאמֹר׃ וּרִבְקָה אָמְרָה אֶל־עֶקֶב בְּנָה לֹאמֹר הִנֵּה
שָׁמְעַתִּי אֶת־אֲבִיד מְדַבֵּר אֶל־עֲשׂוֹ אַחִיד לֹאמֹר׃
וּרִבְקָה אָמְרַת לֹות יַעֲקֹב בְּרָה לְמִימֵר הָא שָׁמְעִית

לֵאמֹו וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אָהֵב אָבִיו:
וַיִּלְךָ וַיִּקָּח וַיָּבֵא לֵאמֹו וַתַּעַשׂ אִמּוֹ מִטַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר
אָהֵב אָבִיו: וְאִזּוֹל וַנְּסִיב וְאִתִּי לֵאמֹה וַעֲבַדַת
אִמָּה תִּבְשִׁילִין כְּמֵא דְרַחֵם אֲבוּהִי: טו וַתִּקַּח
רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עִשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֹת אֲשֶׁר
אִתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:
וַתִּקַּח רַבָּקָה אֶת־בְּנֵי עִשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֹת
אֲשֶׁר אִתָּה בְּבִית וַתִּלְבֹּשׂ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן:
וַנְּסִיבַת רַבָּקָה יָת לְבוּשִׁי עִשָׂו בְּרָה רַבָּא דְכִיתָא
דִּי עֲמָה בְּכִיתָא וְאַלְבִּישֵׁת יָת יַעֲקֹב בְּרָה וְעִירָא:
טז וְאֵת עֹרֹת גְּדֵי הָעֹזִים הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל
חִלְקַת צוּאָרָיו: וְאֵת עֹרֹת גְּדֵי הָעֹזִים הִלְבִּישָׁה
עַל־יָדָיו וְעַל חִלְקַת צוּאָרָיו: וְיֵת מִשְׁכֵּי גְדֵי בַר
עֲזִי אֲלִבִּישֵׁת עַל יְדוּהִי וְעַל שְׁעִיעוֹת צוּרָה:
יז וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטַּעֲמִים וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר
עָשְׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַתִּתֵּן אֶת־הַמִּטַּעֲמִים
וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בֵּיד יַעֲקֹב בְּנֵה: וַיַּהֲבַת
יָת תִּבְשִׁילָיָא וְיֵת לַחֲמָא דִּי עַבְדַת בִּידָא דְיַעֲקֹב
בְּרָה: יח וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי
כִּי אִתָּה בְּנִי: וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
הִנְנִי כִּי אִתָּה בְּנִי: וְעַל לֹות אֲבוּהִי וְאָמַר אָבִי
וְאָמַר הֵא אָנָּא מִן אֵת בְּרִי: יט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
אֶל־אָבִיו אֲנֹכִי עִשָׂו בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר
דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוֹם־נָא שָׁבָה וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר
תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אֲנֹכִי עִשָׂו
בְּכֹרֶךְ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוֹם־נָא שָׁבָה
וְאֶכְלָה מִצִּידִי בַּעֲבוּר תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: וְאָמַר יַעֲקֹב
לְאֲבוּהִי אָנָּא עִשָׂו בּוֹכְרֶךְ עַבְדִּית כְּמֵא דִּי
מִלִּילָתָא עֲמִי (נ"א לי) קוֹם כְּעֵן אֶסְתַּחֵר וְאֶכּוֹל
מִצִּידִי בְּדִיל דִּי תִּבְרַכְנִי נִפְשֶׁךְ: כ וַיֹּאמֶר יַצְחָק
אֶל־בְּנָו מַה־זֶּה מַחֲרַת לְמָצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי
הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי: וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־בְּנָו
מַה־זֶּה מַחֲרַת לְמָצָא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי: וְאָמַר יַצְחָק לְבָרָה מַה דִּין אוֹחִיתָא

לֵאשְׁכָּחָא בְּרִי וְאָמַר אָרִי וּמִין יִי אֱלֹהֶךָ קְדָמִי:
כא וַיֹּאמֶר יַצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גִּשְׁה־נָּא וְאִמְשֹׁךְ בְּנִי
הֵאתָה זֶה בְּנִי עִשָׂו אִם־לֹא: וַיֹּאמֶר יַצְחָק
אֶל־יַעֲקֹב גִּשְׁה־נָּא וְאִמְשֹׁךְ בְּנִי הֵאתָה זֶה בְּנִי עִשָׂו
אִם־לֹא: וְאָמַר יַצְחָק לְיַעֲקֹב קָרִיב כְּעֵן וְאִמְשֹׁךְ
בְּרִי הֵאתָ דִּין בְּרִי עִשָׂו אִם לֹא: כב וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
אֶל־יַצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הִקְל' קוֹל יַעֲקֹב
וְהִנְדִּים יָדָי עִשָׂו: וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יַצְחָק אָבִיו
וַיִּמְשְׁהוּ וַיֹּאמֶר הִקְל' קוֹל יַעֲקֹב וְהִנְדִּים יָדָי עִשָׂו:
וַקָּרִיב יַעֲקֹב לֹות יַצְחָק אֲבוּהִי וַיִּמְשְׁהוּ וְאָמַר קָלָא
קָלָא דְיַעֲקֹב וַיִּדְּא יְדוּהִי דְעִשָׂו: כג וְלֹא הִכִּירוּ
כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עִשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרֹת וַיִּבְרַכְהוּ:
וְלֹא הִכִּירוּ כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּידֵי עִשָׂו אֲחִיו שְׁעֵרֹת
וַיִּבְרַכְהוּ: וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעָה אָרִי הוֹאָה יְדוּהִי כִידֵי
עִשָׂו אֲחוּהִי שְׁעִירִין (נ"י שְׁעִירִין) וַיִּבְרַכָּה:
כד וַיֹּאמֶר אִתָּה זֶה בְּנִי עִשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וַיֹּאמֶר
אִתָּה זֶה בְּנִי עִשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: וְאָמַר אֵת דִּין בְּרִי
עִשָׂו וְאָמַר הֵא אָנָּא: כה וַיֹּאמֶר הַגִּשְׁה לִי וְאֶכְלָה
מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נִפְשִׁי וַיִּגַּשְׁלוּ וַיֹּאכְל
וַיָּבֵא לוֹ יִין וַיִּשְׁתִּי: וַיֹּאמֶר הַגִּשְׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד
בְּנִי לְמַעַן תִּבְרַכְךָ נִפְשִׁי וַיִּגַּשְׁלוּ וַיֹּאכְל וַיָּבֵא לוֹ
יִין וַיִּשְׁתִּי: וְאָמַר קָרִיב קְדָמִי וְאִכּוֹל מִצִּידָא דְכָרִי
בְּדִיל דִּי תִּבְרַכְנָךְ נִפְשִׁי וַקָּרִיב לָהּ וְאָכַל וְאִתִּי
(נ"י וְאָעִיל) לָהּ חֲמָרָא וּשְׁתִּי: כו וַיֹּאמֶר אֱלִיו
יַצְחָק אָבִיו גִּשְׁה־נָּא וּשְׁקַה־לִּי בְּנִי: וַיֹּאמֶר אֱלִיו
יַצְחָק אָבִיו גִּשְׁה־נָּא וּשְׁקַה־לִּי בְּנִי: וְאָמַר לָהּ
יַצְחָק אֲבוּהִי קָרִיב כְּעֵן וַיִּשְׁק לִי (נ"י וְשָׁק לִי)
בְּרִי: כז וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֻלוּ וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּגָדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרַכּוֹ יְהוָה: וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֻלוּ וַיִּרַח אֶת־רִיחַ בְּגָדָיו
וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרַכּוֹ יְהוָה: וַקָּרִיב וַיִּשְׁק לָהּ וְאַרְחַת יָת רִיחָא
דְּלְבוּשׁוּהִי וַיִּבְרַכָּה וְאָמַר הוּו (נ"א חֲזִי) רִיחָא
דְּכָרִי כְּרִיחָא דְחִקְלָא דִּי בְּרַכָּה יִי:

שישי כח ויתן לך האלהים מלל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: ויתן לך האלהים מלל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש: ויתן לך יי מטלא דשמיא ומטובא דארעא וסגיאנות (נ"י וסגיות) עיבור וחמר: כט יעבדוך עמים כתיב וישתחו קרי וישתחו לך לאמים הוה גביר לאחיד וישתחו לך בני אמך ארריך ארור ומברכך ברוך: יעבדוך עמים וישתחו לך לאמים הוה גביר לאחיד וישתחו לך בני אמך ארריך ארור ומברכך ברוך: יעבדוך עממין וישתעבדון לך מלכון הוי רב לאחיד ויסגדון לך בני אמך מלטטיך יהון ליטין ומברכך יהון בריכין: 5 ויהי כאשר בלה יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו: ויהי כאשר בלה יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו: והוה כד שיצי יצחק לברכא ית יעקב והוה ברם מפך נפק יעקב מלות אפי יצחק אביוהי ועשו אחיוהי אתא (נ"י על) מצידה: לא ויעש גם־הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מציד בנו בעבר תברכני נפשך: ויעש גם־הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מציד בנו בעבר תברכני נפשך: ועבד אף הוא תבשילין ואעיל לות אביוהי ואמר לאביוהי יקום אבא ויכיל מצידא דברה בדיל די תברכני נפשך: 6 ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני בנוך בברך עשו: ויאמר לו יצחק אביו מראתה ויאמר אני בנוך בברך עשו: ואמר לה יצחק אביוהי מן את ואמר אנא ברוך בוכרך עשו: 7 ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי־אפוא הוא הצד־ציד ויבא לי ואכל מכל במרם תבוא ואברכהו גם־ברוך יהיה: ויחרד יצחק חרדה גדלה עד־מאד ויאמר

מי־אפוא הוא הצד־ציד ויבא לי ואכל מכל במרם תבוא ואברכהו גם־ברוך יהיה: ויחרד יצחק חרדה גדלה עד־מאד ויאמר רבא עד לחדא ואמר מן הוא דיכי דצד צידא ואעיל לי ואכלית מפלא עד לא תיעול וברכתה אף בריך יהי: 8 כשמע עשו את־דברי אביו ויצעק צעקה גדלה ומרה עד־מאד ויאמר לאביו ברכני גם־אני אבי: כשמע עשו את־דברי אביו ויצעק צעקה גדלה ומרה עד־מאד ויאמר לאביו ברכני גם־אני אבי: כד שמע עשו ית פתגמי אביוהי וצוח צוחא רבא ומריא עד לחדא ואמר לאביוהי ברכני אף אנא (נ"י לי) אבא: 9 ויאמר בא אחיד במרמה ויקח ברכתך: ויאמר בא אחיד במרמה ויקח ברכתך: ואמר על אחוד ברכתא וקביל ברכתך: 10 ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את־בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא־אצלת לי ברכה: ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את־בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא־אצלת לי ברכה: ואמר יאות קרא שמה יעקב וחסמני דגן תרתין זמנין ית בכיריתי נסיב וקא קעץ קביל ברכתי ואמר הלא שבקת לי ברכתא: 11 ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת־פל־אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה מעשה בני: ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת־פל־אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה מעשה בני: ואחייב יצחק ואמר לעשו הא רב שותה לך (נ"י עלוך) וית כל אחיוהי יתבית לה לעבדין ועיבור וחמר סעדתה ולך הקא מה אעביד ברי: 12 ויאמר עשו אל־אביו הברכה אחת הוא־לך אבי ברכני גם־אני אבי וישא עשו קלו ויבך: ויאמר עשו אל־אביו הברכה אחת הוא־לך אבי ברכני גם־אני אבי וישא עשו קלו ויבך: ואמר

עשו לאבוהי הברכתא חדא היא לך אבא ברוך לי
 אף אגא אבא וארים עשו קלה ובכא: לט ויגע
 יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ
 יהיה מושבך ומטל השמים מעל: ויגע יצחק
 אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך
 ומטל השמים מעל: ואתיב יצחק אבוהי ואמר
 לה הא מטובא דארעא יהא מותבך ומטלא
 דשמאי מלעלא: ויעל חרבך תחיה ואת אחיך
 תעבד והיה כאשר תרד ופרקת עלו מעל
 צוארך: ויעל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה
 כאשר תרד ופרקת עלו מעל צוארך: ועל חרבך
 תיחי ונת אחור תפלח ויהי כד יעברון בנוהי על
 פתגמי אורייתא ומעדי גירה מעל צורך:
 מא וישטם עשו את יעקב על הברכה אשר
 ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרכו ימי אבל
 אבי ואהרנה את יעקב אחי: וישטם עשו
 את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר
 עשו בלבו יקרכו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב
 אחי: ונטר עשו דבבו ליעקב על ברקתא די
 ברכה אבוהי ואמר עשו בלבה יקרבון יומי אבלי
 דאבא ואקטול ית יעקב אחי: מכ ויגד לרבקה
 את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא
 ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך
 מתנחם לך להרגך: ויגד לרבקה את דברי עשו
 בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן
 ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך:
 ואתחנה לרבקה ית פתגמי עשו ברה רבא
 ושלחת וקרת ליעקב ברה זעירא ובמרת לה הא
 עשו אחור פמן לך למקטלך: מכ ועתה בני שמע
 בקלי וקום ברחלך אל לבן אחי חרנה: ועתה
 בני שמע בקלי וקום ברחלך אל לבן אחי חרנה:
 וקען ברי קבל מני וקום אזיל לך לות לבן אחי
 לחרן: מד וישבת עמו ימים אחדים עד אשר
 תשוב חמת אחיך: וישבת עמו ימים אחדים עד

אשר תשוב חמת אחיך: ותתיב עמה יומין
 זעירין עד דיתוב רוגזא דאחור: מה עד שוב
 אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו
 ושלחתי ולקחתיו משם למה אשפל גם
 שניכם יום אחד: עד שוב אף אחיך ממך ושכח
 את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיו משם למה
 אשפל גם שניכם יום אחד: עד דיתוב רוגזא
 דאחור מנך ויתנשי ית די עבדת לה ואשלח
 ואדברנך מתמן למה אתפל אף תרוכון יומא
 חד: מה ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי
 מפני בנות חת אמלקח יעקב אשה מבנות
 חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים: ותאמר
 רבקה אלי יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת
 אמלקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות
 הארץ למה לי חיים: ואמרת רבקה ליעקב עקית
 בחיי מן קדם בנת חתאה אם נסיב יעקב אתתא
 מבנת חתאה כאלין מבנת ארעא למה לי חיים:
 מא ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו ויצוהו
 ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען: ויקרא
 יצחק אל יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו
 לא תקח אשה מבנות כנען: וקרא יצחק ליעקב
 וברך יתה ופקדה ואמר לה לא תסב אתתא
 מבנת כנען: כ קום לך פדנה ארם ביתה בתואל
 אבי אמך וקחלך משם אשה מבנות לבן אחי
 אמך: קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמך
 וקחלך משם אשה מבנות לבן אחי אמך: קום
 אזיל לפדן ארם לבית בתואל אבוהא דאמך וסב
 לך מתמן אתתא מבנת לבן אחיאה דאמך: ג ואל
 שדי יברך אתך ויפרך ויברך והיית לקהל
 עמים: ואל שדי יברך אתך ויפרך ויברך והיית
 לקהל עמים: ואל שדי יברך יתך ויפשוך ויסגנך
 ותהי לכנשת שבטין: ד ויתן לך את ברפת
 אברהם לך ולורעך אתך לרשתך את ארץ
 מגרד אשר נתן אלהים לאברהם: ויתן לך

את־ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך
את־ארץ מגיד אשר־נתן אלהים לאברהם: ויתן
לך ית ברקתא דאברהם לך ולבניך עמך למירתך
ית ארע תותביתך די יתב זי לאברהם:

שביעי ה וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה ארם
אל־לבן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק את־יעקב וילך פדנה
ארם אל־לבן בן־בתואל הארמי אחי רבקה אם
יעקב ועשו: וישלח יצחק ית יעקב ואזל לפדן
ארם לות לבן בר בתואל ארמאא אחיהא דרבקה
אמה די־יעקב ועשו: ויגרא עשו פיי־ברך יצחק
את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־לו
משם אשה בכרכו אתו ויצו עליו לאמור
לא־תקח אשה מבנות כנען: ויגרא עשו פיי־ברך
יצחק את־יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת־לו
משם אשה בכרכו אתו ויצו עליו לאמור לא־תקח
אשה מבנות כנען: וחזא עשו ארי בריך יצחק ית

יעקב ושלח יתה לפדן ארם למסב לה מתמן
אתתא פד בריך יתה ופקיד עלוהי למימר לא
תסב אתתא מבנת כנען:

מפסיר ז וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך
פדנה ארם: וישמע יעקב אל־אביו ואל־אמו וילך
פדנה ארם: וקביל יעקב מן אבוהי ומן אמה
ואזל לפדן ארם: ח ויגרא עשו פיי רעות בנות
כנען בעיני יצחק אביו: ויגרא עשו פיי רעות בנות
כנען בעיני יצחק אביו: וחזא עשו ארי בישא בנת
כנען בעיני יצחק אבוהי: ט וילך עשו אל־
ישמעאל ויקח את־מחלת א בת־ישמעאל בן־
אברהם אחות נביות על־נשיו לו לאשה: וילך
עשו אל־ישמעאל ויקח את־מחלת א בת־ישמעאל
בן־אברהם אחות נביות על־נשיו לו לאשה: ואזל
עשו לות ישמעאל ונסיב ית מחלת בת ישמעאל
בר אברהם אחתה דנביות על נשוי לה
לאנתו: ס ק"ו פסוקים, על"ו סימן.

הפטרה לפרשת תולדות במלאכי פרק א"ב

אם חל ערב ר"ח בשבת, מפטירים הפטרת "מחר חודש"

א « משא דברי־יהוה אל־ישראל ביד מלאכי: ד אהבתי אתכם אמר יהוה ואמרתם במה אהבתנו
הלוא־אח עשו ליעקב נאם־יהוה ואהב את־יעקב: ד ואת־עשו שנאתי ואשים את־הריו שממה
ואת־נחלתו לתנות מדבר: - כִּי־תאמר אדום רששנו ונשוב ונבנה חרבות כה אמר יהוה צבאות
המה יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה והעם אשר־זעם יהוה עד־עולם: ה ועיניכם
תראינה ואתם תאמרו וגדל יהוה מעל לגבול ישראל: ו בן יכבד אב ועבד אדניו ואם־אב אני
איה כבודי ואם־אדונים אני איה מוראי אמר א יהוה צבאות לכם הפהנים בוני שמי ואמרתם
במה בוינו את־שמך: ז מגישים על־מזבחי לחם מגאל ואמרתם במה גאלגוד באמרכם שלחן
יהוה נבזה הוא: ח וכִּי־תגשון עור לזבל אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבוהו נא
לפחתך הירצך או הישא פניך אמר יהוה צבאות: ט ועתה חלו־נא פני־אל ויחגגו מידכם היתה
זאת הישא מפם פנים אמר יהוה צבאות: י מי גם־בכם ויסגר דלתים ולא־תאורו מזבחי חנם
איני־לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומנחה לא־ארצה מידכם: יא כי ממזרח־שמש ועד־מבואו
גדול שמי בגוים ובכל־מקום מקטר מנש לשמי ומנחה טהורה פיי־גדול שמי בגוים אמר יהוה

צְבָאוֹת: י וְאַתֶּם מַחְלִלִים אוֹתוֹ בְּאַמְרֵכֶם שְׁלַחַן אֲדֹנִי מִנְּאֵל הוּא וְנִיבּוֹ נְבוּהָ אָכְלוּ: י וְאַמְרַתֶּם הִנֵּה מִתְּלָאָה וְהִפְחַתֶּם אוֹתוֹ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְהִבַּאתֶם גָּזוּל וְאַת־הִפְסַחְתֶּם וְהִבַּאתֶם אֶת־הַמִּנְחָה הָאֶרֶץ אוֹתָהּ מִיַּדְכֶם אָמַר יְהוָה: י וְאֶרְוֹר נֹכַח וְיֵשׁ בַּעֲדָרוֹ זָכָר וְגֵדֵר וְזִבְחַת מִשְׁחַת לְאֲדֹנִי כִּי מֶלֶךְ גָּדוֹל אֲנִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשְׁמִי נִזְרָא בְּגוֹיִם: ב * וְעַתָּה אֲלִיכֶם הַמִּצְוָה הַזֹּאת הַפְּהִנִים: ד אִם־לֹא תִשְׁמָעוּ וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ עַל־לֵב לִתֵּת כְּבוֹד לְשְׁמִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְשְׁלַחְתִּי בְכֶם אֶת־הַמַּאֲרָה וְאֶרְוֹתִי אֶת־בְּרִכּוֹתֵיכֶם וְגַם אֶרְוֹתֶיהָ כִּי אֵינְכֶם שְׁמִים עַל־לֵב: ג הִנְנִי גֹעַר לָכֶם אֶת־הַיָּרֵעַ וְזִרְתִּי פָרֵשׁ עַל־פְּנֵיכֶם פָּרֵשׁ חֲצִיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם אֱלֹוִ: ד וְיִדְעַתֶּם כִּי שְׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת לְהִיּוֹת בְּרִיתִי אֶת־לֹוִי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: ה בְּרִיתִי | הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְׁלֹום וְאַתֶּנֶם־לֹו מוֹרָא וְיִרְאָנִי וּמִפְנֵי שְׁמִי נַחַת הוּא: ו תּוֹרַת אֲמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא־נִמְצָא בִשְׁפָתָיו בְּשֹׁלֹם וּבְמִישׁוֹר הִלָּךְ אִתִּי וּרְפִים הִשְׁיִב מַעֲזוֹ: ז כִּי־שִׁפְתִּי כַהֵן יִשְׁמְרוּ־דַעַת וְתוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ כִּי מִלֶּאֱךָ יְהוָה־צְבָאוֹת הוּא:

הפטרה לערב ראש חודש לשמו"ת

שמואל א פרק ב

י וַיֹּאמְרוּ־לֹו יְהוֹנָתָן מִחַר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפְקֹד מוֹשְׁבֵיךָ: י וְשְׁלֹשֶׁת תִּגְרַד מְאֹד וּבָאתְ אֶל־הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם בַּיּוֹם הַמַּעֲשֶׂה וְיִשְׁבַּתְּ אֵצֶל הָאֵבֶן הָאֵזוּל: ד וְאֲנִי שְׁלֹשֶׁת הַחֲצִים צִדָּה אֹרְהָ לְשַׁלַּח־לִי לַמִּטְרָה: כ * וְהִנֵּה אֲשַׁלַּח אֶת־הַנְּעָר לָךְ מִצָּא אֶת־הַחֲצִים אִם־אָמַר אָמַר לְנָעַר הִנֵּה הַחֲצִים | מִמֶּנָּה וְהִנֵּה קָחְנוּ | וּבָאָה כִּי־שְׁלֹום לָךְ וְאִין דָּבָר חִי־יְהוָה: כ * וְאִם־כִּזָּה אָמַר לְעַלְמֵם הִנֵּה הַחֲצִים מִמֶּנָּה וְהִלָּאָה לָךְ כִּי שְׁלַחְךָ יְהוָה: כ * וְהִדְבַּר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד־עוֹלָם: ד * וַיִּסְתַּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ אֶל־הַלָּחֶם לְאֵכּוֹל: כ * וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־מוֹשְׁבּוֹ כַּפָּעַם | כַּפָּעַם אֶל־מוֹשֵׁב הַקִּיָּר וַיִּקֶּם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אֲבִנָּר מִצֵּד שְׂאוּל וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד: כ * וְלֹא־דָבָר שְׂאוּל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מִקְרָה הוּא בִלְתִּי טְהוֹר הוּא כִּי־לֹא טְהוֹר: כ * וַיְהִי מִמַּחֲרַת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מִדּוֹעַ לֹא־בָא בְּיָדִי גַם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלָּחֶם: כ * וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוּל נִשְׂאֵל נִשְׂאֵל דָּוִד מִעַמּוּדֵי עַד־בֵּית לָחֶם: כ * וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי נָא כִּי זִבְחַת מִשְׁפָּחָה לָנוּ בַּעִיר וְהוּא צֹוֶה־לִּי אֲחִי וְעַתָּה אִם־מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲמַלְמָה נָא וְאֶרְאָה אֶת־אֲחִי עַל־פֶּן לֹא־בָא אֶל־שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ: ז * וַיַּחֲרֹאֲף שְׂאוּל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לֹו בְּנֵי־נַעֲנוֹת הַמִּרְדּוֹת הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי־בָחַר אֶתָּה לְבִנְיָשִׁי לְבִשְׁתָּךְ וּלְבִשְׁתַּת עֲרוֹת אִמִּי: כ * כִּי

כל־הימים אשר בן־ישי חי על־האדמה לא תכון אתה ומלכותך ועתה שלח וקח אתו אלי פי
 בן־מות הוא: ^א ויען יהונתן את־שאול אביו ויאמר אליו למה יומת מזה עשה: ^ב וישל שאול
 את־החנית עליו להכתו וידע יהונתן כי־כלה היא מעם אביו להמית את־דוד: ^ג ויקם יהונתן
 מעם השלחן בחר־אף ולא־אכל ביום־החדש השני לחם פי נעצב אל־דוד פי הכלמו אביו:
^ד ויהי בפקד ויצא יהונתן השדה למועד דוד ונער קמן עמו: ^ה ויאמר לנער רץ מצא נא
 את־החצים אשר אנכי מורה הנער רץ והוא־ירה החצי להעברו: ^ו ויבא הנער עד־מקום החצי
 אשר ירה יהונתן ויקרא יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא החצי ממך והלאה: ^ז ויקרא יהונתן
 אחרי הנער מהרה חושה אל־תעמד וילקט נער יהונתן את־החצים ויבא אל־אדניו: ^ח והנער
 לא־ידע מאומה אך יהונתן ודוד ידעו את־הדבר: ^ט ויתן יהונתן את־כליו אל־הנער אשר־לו
 ויאמר לו לך הבא העיר: ^י הנער בא ודוד קם מאצל הנגב ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש
 פעמים וישקו: ^{יא} איש את־רעהו ויבכו איש את־רעהו עד־דוד הגדיל: ^{יב} ויאמר יהונתן לדוד לך
 לשלום אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר יהוה יהיה: ^{יג} ויני ויניד ויני ויני ויני ויני
 ורעד עד־עולם:

איפה ההתקשרות שלך?

חדש!

עושים מנוי ומקבלים את
הגיליון למייל מדי שבוע

051-5415770 בואטסאפ: chabadisrael.co.il/alonichabad

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ח במרחשוון	4.17	5.05	5.28	6.29	8.53	11.29	11.59	16.36.1	17.02
ז', כ"ט במרחשוון	4.18	5.06	5.28	6.30	8.54	11.29	11.59	16.35.9	17.02
ח', ל' במרחשוון	4.19	5.07	5.29	6.31	8.55	11.30	12.00	16.35.8	17.02
ט', א' בכסלו	4.20	5.08	5.30	6.32	8.55	11.30	12.00	16.35.8	17.02
י', ב' בכסלו	4.20	5.08	5.31	6.33	8.56	11.31	12.01	16.35.7	17.02
יא', ג' בכסלו	4.21	5.09	5.31	6.34	8.57	11.31	12.01	16.35.7	17.02
יב', ד' בכסלו	4.22	5.10	5.32	6.34	8.57	11.31	12.01	16.35.8	17.02
יג', ה' בכסלו	4.22	5.10	5.33	6.35	8.58	11.32	12.02	16.35.8	17.02

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ח במרחשוון ה'תשפ"ה – ה' בכסלו ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח במרחשוון	הל' גניבה פרק ד-ו.	הל' טומאת מת פרק ז.	מ"ע רח. מל"ת רעא. ערב.
ז'	כ"ט במרחשוון	פרק ז-ט.	פרק ח.	מל"ת רמו. רמג.
ח'	ל' במרחשוון	הל' גזילה ואבידה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מל"ת רמה.
ט'	א' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק י'	מל"ת רמז.
י'	ב' בכסלו	פרק ז-ט.	פרק יא.	מל"ת רסה.
יא'	ג' בכסלו	פרק ייב.	פרק יב.	מל"ת רסו.
יב'	ד' בכסלו	פרק יג-טו.	פרק יג.	מ"ע קצד.
יג'	ה' בכסלו	פרק טז-יח.	פרק יד.	מל"ת רסט. מ"ע רד.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תולדות	15:55	17:14	16:16	17:16	16:04	17:13	16:18	17:17
ויצא	15:55	17:15	16:16	17:16	16:03	17:14	16:18	17:17

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**